

RVAČKA JAKO KULTURNÍ FORMA

Dana Bittnerová

OBSAH

ÚVOD

VÝVOJ A STRUKTURA HERNÍCH AKTIVIT DĚTÍ V SEDMÉ TŘÍDĚ

Skupiny her a situace jejich realizace

Hry s násilím

SCÉNÁŘ A STRATEGIE HER S NÁSILÍM

Provokace

Honička

Zápas

Hranice hry

Mimetické a teatrální prvky

Slovník her

SPOLEČENSKÝ DOPAD RVAČKY

Rvačka mezi kamarády

Rvačka a její nechtěné důsledky

Rvačka doopravdy

STEREOTYPIZACE HRÁČŮ V HERNÍCH ROLÍCH

Žumpa

Teplej

Chránělec osudu

Nesmrtelnej

S rolí a bez role

DÍVČÍ PROJEVY NÁSILÍ

Násilí mezi dívkami

Násilí na chlapcích

Helena

ZÁVĚREM

LITERATURA

PŘÍLOHA - CHRONOLOGICKÝ PŘEHLED HERNÍCH AKTIVIT

ÚVOD

Výzkum herních aktivit dětí se stal ústředním tématem i v sedmé třídě. Navázal na terénní výzkumy u sledované třídy základní školy, které proběhly v nižších ročnících. Za cíl si kladl sledovat posuny ve struktuře herních aktivit žáků a analyzovat jejich význam a funkci v společenském dění ve třídě. Z tohoto hlediska se pro společenskou situaci jevila jako dominantní “rvačka”.

Pojem “rvačka” jsem si vypůjčila ze slovníku dospělých. Učitelé velmi často uvažovali o herních aktivitách dětí ve sledované sedmé třídě v pojmech perou se, mlátí se, rvou se. Sami

děti však v těchto pojmech o svých aktivitách hovořily jen výjimečně, jen v situacích, kdy se opravdu popraly.

Pojem rvačka v titulku textu je tedy provokativní hyperbolou, která má navodit vnější dojem, jímž “společenské” dění v sedmé třídě působilo. Má vystihnout skutečnost, že z pohledu dospělých se z herních aktivit dětí v sedmé třídě vytratily “tradiční” dětské hry, a v chování dětí mezi sebou na první pohled převážily projevy agrese a fyzického násilí.

V tomto nepřehlédnutelném způsobu komunikace dětí v sedmé třídě lze ovšem vysledovat pravidla, která činí z projevů násilí, boje a měření sil kulturní formu. Trvalá přítomnost těchto projevů, opakování průběhů “incidentů”, stejně jako vznik a fungování stereotypních provokačních schémat nutí nahlížet na tyto projevy jako na formy blízké dětské hře. I násilí, je-li v kultuře adekvátně formálně a obsahově ukotvené, funguje jako kulturní forma.

Mým úkolem se tedy stává analýza nejčastějšího formalizovaného komunikačního prostředku a projevu – (hry s násilím a hry násilím) v sedmé třídě. Hlubší vhled do problému přinese: 1. sledování místa násilí ve společenském životě dětí v sedmé třídě; 2. popis forem násilí s akcentem na to, že násilí jako kulturní forma fungovalo nejen u chlapců, ale i u dívek; 3. rozbor scénáře scénicky nejpropracovanější agrese – rvačky; 4. úvaha o významu a interpretaci této kulturní formy v třídním kolektivu dětí v sedmém ročníku a z toho vyplývající způsoby zacházení s touto formou.

VÝVOJ A STRUKTURA HERNÍCH AKTIVIT DĚTÍ V SEDMÉ TŘÍDĚ

Skupiny her a situace jejich realizace

Jak již bylo výše řečeno, patřily formalizované projevy násilí k nečastějším či spíše k nejviditelnějším způsobům komunikace dětí v sedmé třídě. Přesto hry budované na užití prvoplánového násilí nebyly jedinými herními aktivitami dětí.

Stejně jako v šestém ročníku dění ve třídě zajišťovali především chlapci. Ti vytvářeli dějové scény, které dívky pozorovaly, ignorovaly či výjimečně se do nich zapojovaly.

V textu za šestou třídu jsem herní aktivity dětí rozdělila do čtyř skupin z hlediska míry závaznosti herních pravidel a z hlediska charakteru kulturní předlohy. Jednalo se o skupiny: 1. hry s pevným scénářem – tradiční formalizované hry, 2. hry s pevným scénářem – originální, autorské hry, 3. hry inspirované kulturním vzorem, a 4. spontánní hry.

Z perspektivy této klasifikace (ovšem nejen z ní) lze konstatovat, že nabídka herních aktivit, které děti v sedmé třídě využívaly v komunikaci vlastní skupiny, opět doznala proměny. Tradiční formalizované hry s pevným scénářem se v komunikaci dětí v sedmé třídě již běžně nevyskytovaly. Vázaly se pouze na dva kontexty: na kontext nudy a na kontext “partnerského sblížení”. První uvedenou situaci jsem zaznamenala pouze jednou, a to v případě tleskácí hry, k jejíž realizaci snad i mimo třídu a školu se nerady přiznaly Lada s Ninou (20.9.2000).

Pro sblížení chlapců a dívek děti využívaly tradiční hry s pevným scénářem opakovaně a s nadšením. Jednalo se o hry, které v zásadě pomáhaly řešit dvě úskalí jejich potencionálního partnerství: 1. jak pro aktéry atraktivně komunikovat s druhým pohlavím a 2. jak se ubezpečit o reálnosti zamýšleného partnerství. Děti tedy stejně jako v předchozích letech pro reálné sblížení využily hru Flaška (srov. text za 5. a 6. třídu), která však v závislosti na kolektivu, v němž se realizovala, přijímala různá jména: “Slíkejte se z kůže” nebo “Flaška”. Jednalo se buď o kladení otázek a jejich zodpovídání (únor 2000, lyžařský výcvik), nebo o realizaci

zadaných úkolů (21.3. a 27.3. 2000, oslava narozenin Kišky). Jako trest za nesplnění výzvy vždy následovalo odevzdání fantu (oděvní součástky či oděvního doplňku).

Věštění, které mělo dát odpověď na otázky lásky, zajišťovala jednak Denisa vykládáním karet (1.11.2000) a jednak Helena, která svým spolužačkám počítala procenta lásky z poměru dat narození chlapce a dívky (11.4.2001).

Hry s pevným scénářem, které by děti vymýšlely a konstruovaly takřka neexistovaly. V dění třídy se mihlo tajné písmo, které Lada a Nina použily pro korespondenci v hodině (21.3.2001). Druhým, do jisté míry sporným, případem byla inovace hry Dračí doupě.¹ Tou se bavila přátelská skupina kolem Pepy. Hru oproti předchozímu roku chlapci obohatili jak při koncipování prostředí, tak při specifikaci herních figur o prvky z oblasti sexu. Např. jeden z hráčů se jmenoval Robin Úd atd. (22.6.2001)

I repertoár her inspirovaných kulturní předlohou či realizovaných v souladu s kulturním vzorem doznal proměny. Hry, jež markýrovaly určitou hravou dovednost dospělých či teenagerů (např. Helenino polykání pravítka z 11.10. 2000), ztrácely na zajímavosti. Nyní již nešlo o dojem, který např. zacházením s herní (potažmo sportovní) rekvizitou děti vzbuzovaly. Děti začaly usilovat o “mistrovské” provedení hry (hry diktované kulturním vzorem). Toto “profesionální” zvládnutí kýžené předlohy se ve sledované třídě týkalo především dvou typů her: sběratelsko-karetní hry Magic (potažmo Pokémon) a jízda na skatu. (Loni zkoušené kopání s hakisákem se v tomto smyslu výrazně neprosadilo, byť tato hra byla ve třídě z počátku a na konci roku realizována.) Do jisté míry by sem mohlo být zahrnuto i užívání mobilu a herní využívání jeho různých funkcí (prozvoňování při hodině, hry, SMS, zjišťování čísel, mazání čísel, ukazování dovedností majitele i jeho přístroje atd.). V rozboru herních aktivit však tuto zábavu dětí nechám stranou, a to z důvodu strukturní nejednoznačnosti tohoto kulturního fenoménu ve vztahu ke hře.

V obou prvně zmiňovaných případech (sběratelsko - karetní hra Magic a jízda na skatu) se jednalo o aktivitu chlapců. Sběratelsko-karetní hra se sice objevila ve třídě jako vlna, a tedy zpočátku ji provázela hromadný zájem chlapců a v porovnání s pravidly hry velmi nestandardní způsoby směny a hry. Posléze se ovšem hra stala zajímavá jen pro několik chlapců, kteří cíleně pracovali nejen na zvládnutí herních pravidel, na zlepšování strategií, ale také na účelovém budování hracího balíku (souboru karet, se kterými se hraje). Z tohoto důvodu pak také chlapci navštěvovali odborné obchody, kde si nejen pořizovali kýžené karty, ale také vstupovali do jiných hráčských skupin. Snad nejuznávanější byl mezi spolužáky Fanda (srov. 3.4.2001). Kromě něho se Magic kartám věnovali Vráťa, občas Míťa, Slávek. Později si svůj hráčský balík začal budovat i Olle.² Martin si vybral karetní hru založenou na podobných principech jako Magic – sběratelsko-karetní hru Pokémon. Orientoval se ovšem výrazně na hráčské skupiny mimo třídu. Účastnil se turnajů, v nichž pak slavil úspěchy.

Druhé úsilí o dokonalé zvládnutí hry směřovalo k jízdě na skatu. I jemu předcházela vlna. Na mistrovském zvládnutí skatu pak trvale pracoval a o uznání usiloval především Tomáš. On také ze všech nejvíce dokázal verbalizovat význam svého zájmu o skate pro jeho osobní rozvoj. Zdůrazňoval, že díky skatu zhubl, že se začal lépe oblékat, a že samozřejmě zvládl, v porovnání s ostatními, techniku jízdy.³ Kromě Tomáše skatu ale také předvádění svých dovedností na něm se ve třídě věnovali i Pepa, Kryštof, Luděk. Tito také čas od času přinesli skate do školy.

¹ Již v textu za 6. třídu jsem diskutovala možnost řadit tuto hru mezi hry inspirované kulturním vzorem.

² Snahu budovat svůj hráčský balík měli i další chlapci. Je však zábava přešla po krátké době.

³ Z mého pohledu však změna v jeho vzhledu nebyla tak výrazná a svoji dovednost na skatu nikdy nepředvedl.

Do jaké míry mezi “mistrovské” obory hry lze počítat opakované fotbalové minizápasy chlapců v odpoledních hodinách (např. 8.6.2001) bohužel nemohu posoudit, neboť tuto informaci mám pouze z doslechu.

Všechny výše uvedené skupiny her (hry s pevným scénářem, originální hry a hry inspirované kulturním vzorem) se v každodenní komunikaci dětí v sedmé třídě objevovaly spíše nahodile. Jejich výběr byl přesně vymezen logikou sociálních vazeb a aspirací členů dětské skupiny.

Právě proto nebyly ani akceptovány návrhy učitelky, aby si děti nosily na přestávky stolní hry, míček nebo nějakou jinou formálně vymezenou hru, která by regulovala nepřístojné chování dětí. Těmto hrám společenské klima třídy, především chlapecké části třídy, naladěno nebylo a tedy se ani trvaleji, ke zklamání učitelky, neprosadily.

Skupinou her, které ovšem získaly dominantní postavení v komunikaci, a to především v komunikaci chlapců, byly spontánní hry.

Na počátku školního roku děti navázaly na herní formy spontánních her, které byly běžné a dominantní v šesté třídě. Tehdy především pro pohybové prostorové aktivity děti využívaly spontánní hry. Na základě okamžitého podnětu rozbíhaly akci, která na sebe brala strukturu hry. Její pravidla vždy korespondovala s kulturní zkušeností dětí a z tohoto důvodu byla i zcela akceptovaná. Většinou se v těchto spontánních hrách uplatňoval princip hry na babu, často v kombinaci s jiným formálním herním prvkem, nebo princip měření sil (rovného boje). Hlavním motivem těchto her bylo dostat se do hry, tedy být viděn.

Např. Pepa a Bořek si kopou s hakisákem, přidávají se k nim dva kluci ze 7.D. co jsou sem rozdělení, holky (Kiška, Gita a Denisa) se zmocňují hakisáku a hrají něco jako baseball, Denisa nadhazuje a Gita a Kiška odpalují lahve. Nina chce dvakrát vstoupit do hry, ale neuplatňuje se. Pak si kluci berou zpět hakisák a hází si sním přes třídu. Rozdělení chlapci ze 7.D. se snaží jim míč odchytit. Vede se to však Kristýně (také je zde rozdělena). Nechce míč vrátit a tak Bořek jí bere láhev a pohazuje si s ní. Pak bere tašku, kterou mu kluci podávají. Kristýna je lhotejná. Tak mu kluci radí ať vhodí láhev do koše. Na to Kristýna slyší a mne hakisák mezi prsty ve zdvižené ruce. Ohlašuje: “Výměna.” (13.9.2000)

Velmi záhy však v spontánních hrách dětí v sedmé třídě začaly “legrácky” vedené snahou po zviditelnění a zapojení se do dění ve třídě mizet. Převážila figura manifestace osobní převahy a jako reakce na to figura neztratit své renomé.

Prostředkem naplnění tohoto cíle se někdy stávaly hry ne nepodobné spontánním hrám ze šesté třídy. Odlišný však zde byl jejich průběh, který jednoznačně směřoval k prokázání a vyzdvižení vlastní dovednosti. Za tento cíl hra v zásadě nešla.

Např. Kryštof vymyslel hru- trefovat se magnety na magnetickou tabuli. Kryštofovy pokusy jsou neúspěšné. Magnet odráží a letí pryč. Připojuje se Bořek. Daří se mu na potřetí ze vzdálenosti 2,5 m trefit tabuli tak, že magnet udržel na tabuli. Na to Bořek spokojen s sebou odchází. Kryštof marně a o to zoufaleji se snaží o úspěšný hod. (8.2.2001) Nebo: Míťa a Fanda točí minci jako Káčou. Soutěž, komu vydrží se točit nejdéle. Kryštof se připojuje a strhává hru na vlastní exhibici. Jen on roztáčí minci. Komentuje své umění. Nechává si Fandou a Mítou měřit čas. (8.2.2001)

Myšlenka manifestovat svoji převahu však našla daleko zjevnější a tedy i pro chlapce vítanější formu. Tou se staly cílené provokace a následné agresivní obrany. Od října tedy spontánní hry charakterizovalo užití násilí, které v průběhu roku krystalizovalo do stereotypních forem a diskursů. Spontánní hry s násilím se staly nejvýraznější a ve svém důsledku i nejvýznamnější herní aktivitou chlapců v sedmé třídě.

Hry s násilím

Hry s násilím se staly průvodním zjevem komunikace chlapců v sedmé třídě. Jejich obliba ovšem nezaručovala větší stabilitu aktivního herního repertoáru. Naopak podobně jako v repertoáru realizovaných her v předchozích ročnících i v hrách s násilím docházelo v průběhu roku k vyhledávání nových forem a uplatňování různých motivů (leitmotivů).

Od října školního roku 2000/01 ve hře dominovaly soustředěné osobní útoky, byť ne dosud jako osobně, adresně vnímané. Tedy v dění ve třídě začalo převažovat brání osobních věcí a jejich házení do koše, honičky s tím spojené, pohazování odpornými věcmi a přemrštěné reakce na vlezlé či neočekávané chování spolužáka.

Např. ... *Připojí se k jejich hovoru Vráťa . Fanda ho okřikuje: "Vratka drž hubu." a naznačuje útok na Vráťova ústa. Pak se vše zklidňuje a kluci mluví o skatu. Vráťa má patrně nějaké návrhy. Fanda ho opět okřikuje: "Vratko, půjdeme nejdřív domů a pak tam... Chápeš to?" Luděk, který sedí vedle Kosti, ho bere pod krkem a dusí ho. Fanda se přidává zepředu. Vráťa se vymaňuje a utíká. Vzadu ve třídě ho kluci dostihnou a trochu tam zápasí. Vzbuzuje to pozornost dalších kluků. Fanda zápasí s Vráťou. Luděk jako Káča visí Míťovi na zádech. (11.10.2000)*

Ze spontánních projevů agresivity se posléze vyhranily dva způsoby hry s násilím, které se nejednou spolu propojily v jeden akt. První byla honička za odebranou věcí, která ve většině případů končila fyzickým útokem. Druhý byl přímo fyzický útok formálně vyprovokovaný nějakou cíleně i mimoděk vyslovenou či napsanou narážkou, nedovoleným dotekem nebo útočnou výzvou. Ale i v tomto případě mohla po provokaci následovat honička, když se chtěla oběť zachránit.

I když z hlediska vnitřní struktury hry lze oba způsoby považovat za identické (provokace-honička-zápas), z hlediska vnější formy i užití leitmotivů vypadaly obě akce odlišně. Tedy zacházení s odebranou věcí představovalo trvající provokaci a herně ji také rozvíjelo (pohazování s věcmi, komentáře atd.). Honička zde rozpracovávala provokaci. Hra poté vygradovala získáním věci a popřípadě až následným fyzickým vyrovnáním sil. Naopak v druhém způsobu hry s násilím krátká úvodní provokace byla záminkou, která se dále dramaturgicky nerozvíjela. Cílem hry bylo ztrestat opovážlivce, tedy dohnat jej a vykonat exekuci.

Zvláštní formu hry s násilím pak nabývalo "přátelské" zápolení hráčů, na kterém se předem dohodli, nebo je jako dohodnuté chápali. Rozdíl od výše uváděných dvou způsobů her s násilím spočíval v úvodním emočním impulsu. Zde provokace nevyvolávala pobouření, které se tak stalo leitmotivem hry, nýbrž se stala dohodnutým znakem, jež spouštěl hru. Typickým příkladem byla hráčská dvojice Fanda-Vráťa.

Např. *Fanda jde k Vráťovi. Dělá cosi, co vlastně není vidět. Vráťa se dává do pohybu. Fanda honí Vráťu, bere ho zezadu do kleští. Vráťa se brání. Přichází Olle a naráží ramenem do Fandy. Bud' uspokojeni z akce se pouštějí, nebo aby se zbavili Ollovi dotěrnosti. Olle přestává narážet. Fanda běží kolem lavic a volá ÁÁÁÁ. Je to impuls pro pokračování v honičce. (17.1.2001)*

V rámci těchto zápasů muži proti muži se v druhém čtvrtletí prosadily dva formálně vyhraněnější herní prvky – herní figury. První spočívala v natěsnání jednoho ze zápasících do skuliny mezi skříněmi, po kterém následovalo pěchování oběti i několika dalšími hráči. Tuto herní figuru by bylo možno nazvat "do díry", podle průvodního pokřiku hráčů vyzývající k uplatnění této figury.

Např. ...*Přichází Bořek. Zatlačuje Fandu mezi skříně. Luděk se připojuje za Bořka a posiluje přes na Fandu. Po chvíli se akce končí. Míťa vyzývá k dalšímu kolu: "Bazare (příjmení*

Bořka) do díry.” Do “soutěsky” je však opět vtlačěn Fanda, neboť on chtěl naplnit Mířova slova, a jemu se Bořek ubránil. Přichází Helena a dlaněmi dusá Bořka na Fandu. Poté Bořek přestává tlačit na Fandu a skupinka se rozchází. Fanda je ve tváři úplně červený. (11.10.2000)

Druhou herní figuru nazývali chlapci “sedvič”. Spočívala v porážce jednoho vybraného hráče a následného nalehání si na něj. Tedy principem této figury bylo nějakým způsobem položit protivníka na zem na břicho či záda a poté si několik spoluhráčů na něj a na sebe lehlo.

Např. *Přichází Martin a věší se na Fandu. Fanda se ho snaží setřást. Martin volá na Kryštofa: “Mám ho, sendvič.” (výzva k zvláštní figuře v prání se. Zúčastnění se lisují na sebe jako salám, sýr, okurka atd. v sendviči). Když se perou aby Fandu dostali na zem a mohli se na něj položit... (17.1.2001)*

V tomto období do osobních zápasů vstupovali téměř všichni chlapci. Bylo jedno, kdo má jakou roli a role se v zásadě střídaly. Jedinou výjimku, kdy se agrese spojila s jediným členem třídy (dětské skupiny), představoval hodnotící stereotyp vytvořený na Vandu. Tato dívka byla označena jako “Žumpa”. Ač toto pojmenování a řeči s ním spojené mohly vyznívat jako akt nepřátelství vůči dívce, jako akt psychického nátlaku na ni, nebyly takto v komunikaci dětí používány. Zlo, které měla představovat, se tedy nestalo prostředkem provokace Vandy, nýbrž směřovalo k ostatním ve třídě. (Viz Žumpa.)

Vývoj násilí se však zde nezastavil. Děti v sedmé třídě hledaly zpestření své agresivní hry. Nevytvářely však tolik nové formy her s násilím, ale spíše jim přiřazovaly nové leitmotivy. Ty pak následně ovlivňovaly průběhy her. V hrách s násilím byla postupně upozadňována myšlenka boje každého s každým. Toto pravidlo snad platilo pouze v přátelských zápasech kamarádů, které byly reálně či tradicí předjednány (viz výše). Tedy na úkor myšlenky neadresnosti v boji se v druhé polovině roku prosazovala idea soustavného a zdůvodněného společného tažení proti konkrétnímu jednotlivci.

Již v prosinci jeden z chlapců získal pověst nejsilnějšího. Vznikla hra na přemožení jeho síly (viz Nesmrtelnej). Nejčastěji pro uplatnění tohoto leitmotivu byl využit druhý výše jmenovaný způsob hry s násilím, tedy schéma: krátká provokace či výzva – zápas. Cílem hry se ovšem nestalo předvedení zdatnosti jednotlivých hráčů. Vše se koncentrovalo do myšlenky porazit nejsilnějšího, a to všemi prostředky.

V březnu pak tuto hru vystřídala hra na perzekuci jiného fyzicky druhého nejzdatnějšího chlapce, společensky a školně úspěšného žáka (viz Chráněnc osudu). V tomto případě hráči kombinovali oba základní způsoby her s násilím. Nevybíravost prostředků byla i zde příznačná.

V této době se již také začaly stupňovat tlaky učitelů směřující k eliminaci násilí v této třídě. Zákazy a postihy ze strany učitelů vyvolaly k životu nový leitmotiv her s násilím. Agrese byla nyní napřena proti školní instituci. Této myšlence velmi vyhovovala právě tažení proti školně úspěšnému chráněnci osudu. Ovšem nejen útoky na “jedničkáře” se podílely na programu desperátství některých chlapců. Vytvořil se kult protiškolního žáka, který přerůstal časový horizont přestávek a stále častěji se přenášel i do vyučovacích hodin. A nejen to, ne vždy agrese mířila jen ke spolužákům. Nový čas, prostor a někdy i aktér hry s násilím si vyžádaly i rozšíření herních forem. Jejich ilegálnost však zároveň bránila jejich rozšíření a především jejich ukotvení v herním repertoáru.

Desetiminutová sekvence činností některých chlapců v průběhu hodiny matematiky dokazuje, co se stalo prioritou; či lépe: vhodnou komunikací v druhé polovině roku, a jaké další formy her s násilím děti uplatňovaly. *Bořek odhodil Fandovi sešit, Fanda si pro něj jde.*

Vrát'a kope do Fandy, protože mu Fanda něco udělal, když se vracel od tabule na místo. Slávek chce po Vrát'ovi, aby mu dal facku, a při každém rozmachu mistrně uhýbá. Vrát'a kope do Fandy, Fanda mu to chce vrátit, učitelka bere Fandovi žákovskou knížku. Eda a Vrát'a se vzájemně štípou do tváří, pak Eda útočí na Vrát'u a trefuje se mu do oka, omlouvá se.(3.4.2001)

Podobně i sám učitel a jeho vedení hodiny se staly dalším polem her s násilím. Zde ovšem možnost uplatnit přímé prvky násilí ve hře s učitelem vylučovala žákům vštípená etika školní instituce. Proto se žákovské desperátství pohybovalo v symbolické rovině. Agrese zde nebyla prvoplánová, nýbrž zprostředkovaná symbolickými akty. Např. *Při zeměpise dostal Bořek další poznámku do sbírky. Chlubí se, že jich má již 22. Fanda si prohlíží jeho žákovskou knížku. Ted' si to počítají i Olle a Martin. Martin jich má jen 15, zato Olle má víc. Hlásí: "Já mám 29." Protože ruší hodinu, učitel vyzývá Olleho, ať mu dá žákovskou. Olle suše poznamenává: "Třicet." Fanda: "Bořku, já mám pět." Bořek: "To seš machr. To jich snad má víc Míťa." Fanda: "Ten má tak dvě." Kluci se ho ptají, kolik jich tedy má, Míťa věčně odpovídá: "Málo, snad žádnou." (27.3.2001) Nebo: *Martin se domlouvá s Fandou: "Fando, budeme zase hrát na podmínky?" Zlobení pana učitele. Učitel, než zapsal poznámku, vybíral žákovskou a vyhlašoval pro provinilce podmínku. Tentokrát v podmínce byli všichni. Těsně před zeměpisem ještě přidává Míťa: "Fando, kdo si pozdějc sedne." Hru, kdo vydrží po uvítacím postavení se vydržet nejdéle stát, vyhrál tentokrát Fanda. (31.5.2001)**

Vedle fyzického násilí mezi chlapci a manifestace chlapáctví vůči instituci školy chlapci rozvíjeli negativní hodnotící stereotyp proti Lojzovi (viz Teplej). Ve srovnání s Vandou však poznámkami, že je teplej, útočili přímo na něj. Nestal se nástrojem jako Vanda. Podobně se chovali i k Heleně, která výrazně přesahovala svými společenskými kontakty a ordinérním stylem života hranice třídy. (Viz S rolí a bez role, Helena)

Pro dospělého člověka nepřijatelné chování chlapců v instituci školy, stejně jako kontrastní srovnání chlapců z paralelních tříd vedly třídní učitelku k programovému potírání rvaček. Její intervence nebyly naplněny zcela a zároveň měly jen dočasný účinek. Po eskalaci jedné akční sekvence, kdy došlo ke zranění Fandy (16.5.2001), se třída skutečně na dva týdny zklidnila. Chlapci se báli rozjíždět násilné akce, aby za ně nebyli postihováni.

Vakuum ve společenském životě vyplňovaly pouze slovní provokace kluků. K nim se připojily i pubertální vtípky na adresu dívek (např. zvedání sukní), i když ani to s ohledem na orientaci dívek na chlapce z paralelní třídy nebylo příliš intenzivní.

V závěru roku se pak chlapci vrátili ke své zálibě braní osobních věcí, k honičkám a osobním soubojům. Skupina chlapců kolem Pepy se dokonce ve svých útocích začala soustřeďovat na Edu. Opakovaně mu brali penál a házeli si s ním. Eda se však této hře vzepřel. Ve spolupráci s rodiči se obrátil na třídní učitelku, aby udělala přítrž chování chlapců. Po této další kauze se pak chlapecké hry s násilím realizovali jen v rámci přátelských skupin, kde byla jistota, že akce nebude předmětem školního vyšetřování. Hry s násilím tedy částečně ztratily denunciační charakter.

SCÉNÁŘ A STRATEGIE HER S NÁSILÍM

Ve sledované třídě neměly násilné herní akce většinou jména, která by odkazovala na skutečnost, že se jedná o aktivitu, jež si snaží zachovat distanc od reality. Snad právě proto ani žáci při rozhovoru neoznačovali své počínání pojmem hra, nýbrž o něm mluvili jako o hraní. Přesto agrese žáků v sedmé třídě jako hry v řadě ohledů fungovaly. Důkazem, že se

“rvačka” stala vyhraněnou kulturní formou, je relativně pevný scénář her s násilím a užívané strategie vedoucí k jejich regulaci, využití pro svoje potěšení.

Cíl her s násilím spočíval v dosažení převahy nad spoluhráčem, a to na základě agresivního měření sil – slovně nebo fyzicky. Jak již bylo uvedeno výše (srov. s. 5) všechny hry s násilím různě rozvíjely základní herní schéma: provokace – honička - zápas. Provokace plnila funkci dramatické zápletky. Honička buď dramaturgicky rozvíjela zápletku nebo uváděla zápas. Zápas pak představoval vlastní naplnění – vyvrcholení hry.

V některých hrách s násilím se stalo dominantní spojení fáze provokace s fází honičky, kdy měření sil v zápase odpadlo nebo bylo koncentrováno právě do honičky. V některých naopak fáze honičky byla přeskočena a nastalo měření si - zápas. Ovšem existovaly herní akce, kdy děti fáze základního schématu redukovaly na fázi jedinou nebo naopak fáze replikovaly.

Koncentrace hry do jediné fáze se týkala především provokace, která sama o sobě mohla naplňovat cíl hry – tedy vítězství nad spoluhráčem s užitím útočnickovy převahy a podvolením se tomuto chování ze strany oběti. Zamlčena v herní akci ovšem mohla být i provokace a honička. Tehdy se celá akce koncentrovala do jediného místa – do fyzického zápolení, tedy do zápasu.

V průběhu rozběhnuté herní akce se ale také mohly organicky připojovat jednotlivé fáze hry. Docházelo ke košatění herního scénáře probíhající hry. Vznikala tak např. schémata: provokace – zápas – honička – provokace – provokace (srov. útok na Vráťu 8.6.2001) nebo provokace - zápas – provokace - honička – provokace – rekompozice aktérů (srov. útok na Fandu 8.6. 2001) atd.

Jak tedy vypadaly jednotlivé fáze – stavební prvky her s násilím?

Provokace

Provokace byla dominantní fází her s násilím. Navozovala dramatickou zápletku těchto her. Zavdávala příčinu jejich realizace. Rozdělovala herní role. Většinou měla vyzvednout rozhodující roli provokatéra a vždy směřovala k denunciaci provokovaného. Přičemž provokovaný nemusel být vždy přítomen.⁴ Tedy nejčastěji provokace stavěla proti sobě provokatéra a provokovaného. Ovšem provokatér mohl mířenou provokací zatáhnout do hry třetí osobu a sám se případně stát divákem.⁵ Nebo naopak mohlo dojít k herní eliminaci provokovaného a provokaci využít jako výzvu a čekát, kdo z diváků se bude chtít utkat, tedy popřít prestiž provokatéra.

Forma provokace, moment jejího užití a reakce na ni zároveň předznamenávaly další vývoj herní akce: nerozvinutí hry, rozpracování provokace, honičku nebo fyzický, potažmo slovní zápas. Jak již bylo výše naznačeno, mohla být provokace zařazena kdykoli v průběhu hry, aby zprostředkovala jiné rozdělení herních rolí nebo akcelerovala děj hry. Stejně tak mohla fungovat samostatně, bez návaznosti dalších fází her s násilím.

⁴ Tento způsob provokace byl z hlediska provokatéra neefektivnější. Přesto byl užíván jen v určitých ve skupině respektovaných kontextech (provokace na téma marginálních členů třídy, nebo v povídání o dívkách, viz níže). Navíc toto “kasání se” mohlo vyvolat přestřelku mezi provokatérem a jeho publikem.

⁵ Takto vtahovali hráči do akce další osobu, aby došlo k oživení akce. *Roman a Karel a Olle se štouhají vzadu ve třídě. Navrch má Roman. Olle volá na Tomáše: “Pomoc, on nás bije.” (Vlastně chce vtáhnout Tomáše do hry. Zároveň se snaží zreplikovat situaci na začátku přestávky.) Tomáš na to: “Vyřídíte si to sami.” Olle to však nevzdává: “Bořku pomoc, on nás bije a dívá se ti na prdel.” (23.1.2001)*

Formy provokací

Forma provokace stavěla na fyzické, slovní agresi a na agresi gest. Fyzické napadení mělo hned několik podob. Je na snadě, že nejzjevnějším motivem provokace by mohla být uštědřená rána. Ta se však jako prostředek provokace objevovala jen výjimečně. Přímý, nezakrytý fyzický útok nebyl herně akceptovaný. Většinou se proto fyzické násilí uplatnilo skrze formalizovanou, teatrálně pojatou fyzickou agresi. Příkladem by mohl být “lepák” do týlu hlavy (19.10.2000), kopání do boty (11.4.2001), karate kopy do zad (19.4.2001), poprskáni (1.11.2000) nebo Fandova automatická mlátička (19.4.2001) (viz *Mimetické a teatrální prvky*).

Další podoba fyzického násilí dále rozvíjela metaforu osobního napadení. Spočívala v manipulaci s věcí oběti. Ať to bylo brání osobních věcí, schovávání těchto věcí (např. bot 9.3.2001), pohazování či kopání do věci (8.6.2001), následné nezamýšlené zničení věci, vždy tyto akty spolehlivě vyprovokovaly majitele, stavěly jej do podřízeného postavení. Provokovaný byl v dané chvíli tím, který si nedokáže sjednat ve svých věcech pořádek.

Jiná metafora, která se prostřednictvím fyzické provokace nabízela, stavěla na motivu štítění. Děti pro naplnění tohoto smyslu provokace po sobě házely nebo si podstrkovaly “odporné” předměty, které byly fakticky či rituálně nečisté (např. ohryzek (19.10.2000), slupka (1.11.2000), nebo věci, jež znečistil rituálně nečistý spolužák (viz níže – Žumpa).

Provokace založené na slovní agresi podobně jako u agrese fyzické nepracovaly z přímo vyřčenou prvoplánovou nadávkou. Tedy ne že by se sprostá oslovení v komunikaci dětí nevyskytovala. Naopak děti nechodily pro slovo daleko. Ovšem nadávky se nevyskytovaly ve fázi provokace, nýbrž byly spojeny s eskalací hry – se zápasem (potažmo se završením zápasu – např. viz níže *Násilí na chlapcích*).

Tedy opět zde byla patrná tendence směřující k hernímu či metaforickému pojetí provokace, nyní slovní provokace. Rozvíjeno bylo nejčastěji téma štítění, nedospělosti, homosexuality a lásky.

Velmi často byla slovní agrese formulována jako upozornění. Např. “*Bořku pomoc, on nás bije a dívá se ti na prdel.*” (23.1.2001), nebo “*Je, ona se toho dotkla. Máš všechno prosmraděný!*” (11.10.2000) nebo Fanda se zastavuje, bojuje, leží na Martinovi. Martin volá: “*Teplej, je teplej.*” (11.4.2001) nebo inovace reklamního sloganu při zvedání dívčí sukně: “*Nehal se, odhal se.*” (9.3.2001); nebo Fanda se vrhá do další akce volá na *Vráťu*, že *mu smrdí z huby*. (20.2.2001). Jak je patrné z těchto příkladů, slovní agrese velmi často posilovala agresi fyzickou, odvolávala se na ni nebo s ní úzce souvisela.

Zároveň však existovaly formy, které se bezprostředně neodvozovaly od fyzické agrese. Nejčastější formou byly nápisy na tabuli, které buď odkazovaly na lásku mezi dívkou a chlapcem, nebo upozorňovaly na homosexualitu případně nižší stupeň inteligence spolužáků. Např. *Martin píše na tabuli mokrou houbou: “Fanda = GAY” Fanda ho srazil a smazal své jméno.* (3.4.2001). (Dále srov. 7.11.2000; 15.3.2001; 20.6.2001)

Dost možná ojedinělým slovním výpadem byla Pavlova slovní úloha o Gitě: *Pavel volá: Mám perfektní příklad: Hambálková stála tři stovky, pak zlevnila o 44 procent. Míťa mu skáče do řeči: “To by byla moc drahá.”* (2.5.2001). Tento případ patří do provokací, které nepracují s přítomností provokovaného a tedy ani nečekají na jeho reakci. Naopak rozehrávají slovní výměnu mezi provokatérem a divákem (zde posluchačem).

Další formou provokace se staly teatrální projevy. Jednoznačně adresnou provokací bylo napodobování druhého. Zdařilou karikaturu předvedl např. *Kryštof, který si dal kalhoty nad pas, aby napodobil oděvní styl Lojzy. Komentuje to: “Jsem nověj Růžek.”* (2.5.2001) Teatrální projev byl jako forma provokace využíván i neadresně, spíše jako výzva- dokonce dohodnutá

výzva. Takto lze například chápat Fandův pohyb po třídě s roztaženými rukama, který provázel výkřiky “ÁÁÁÁÁ” (srov. 17.1.2001)

Někdy se provokace redukovala zcela. Mezi kamarády (Fanda -Vrát'a) se v průběhu doby konstituovala gesta, která zcela upustila od výpravnosti provokace, tedy od její “průhlednosti”, vnější srozumitelnosti. Existovala v rovině symbolického těžko postřehnutelného aktu. Na pouhý impuls docházelo ke spuštění dalších fází hry. Otázkou je zda tento impuls byla redukováná provokace, či zda zde prvoplánově nefiguroval jako symbolická výzva.

Zvláštní, ne ovšem výjimečná, byla provokace administrovaná budoucí obětí. Využíval ji hráč, chtěl-li zaujmout herní roli provokovaného - obětí. Např.: “*Fanda vyzýval Vrát'ů, aby do něj plácl. Vrát'a málo, Fanda, že je to málo...* (20.2.2001)

Jinou, ovšem sémanticky odlišnou strategií pro záměnu herních rolí byla reinterpretace nějaké události jako aktu násilí, které směřovalo proti nim samotným nebo se vymykalo “dobré morálce” (viz např. 23.1.2001; 20.2.2001). Provokace byla nastolena skrze motiv nápravy - skrze motiv “potrestání” přestupku. Zde ovšem došlo i k převrácení obsahu herních rolí. Tedy nikoliv “násilník” chtěl boj, nýbrž “vykonavatel práva” vyvolával roztržku.

Nejednou tento postoj vyplynul z předchozí herní akce, ona sama se stala provokací. Např. *Kiška hází penál po Martinovi, ten jí to vrací. Kiška tedy hází po Vrát'ovi, netrefuje se...Gita mentorsky, že se má dát penál na stůl (katedru) a také tak učiní. Vrát'a však chce asi splatit Kišce útok, bere penál a hází po Kišce. Trefuje se, Kiška nadává: “Ty hajzle mrňavej!” Gita tentokrát prosta pouček se chopí penálu a hází po Vrát'ovi a Martinovi.* (23.1.2001)

Provokace v herním scénáři

V herním scénáři stála nejčastěji provokace na počátku hry. Byla herní overtourou, dramatickou zápletkou, která spouštěla hru. Jak již bylo výše řečeno, týkala se prvoplánově dvou hráčů. Na jejich reakci záleželo, zda se provokace herně prosadí.

Tedy skutečnost, že hry s násilím nefungovaly jako tradiční formalizované hry (tedy hráči se předem nedomlouvali na jejich realizaci, naopak byli do hry vtahováni), měla za následek, že ne vždy provokace vyprovokovala akci. Když se provokovaný nechtěl zúčastnit, zachovával si ostentativní odstup od akcí provokatéra.

V těchto případech provokatér rezignoval na svou zápletku a nejednou stav věcí vrátil do výchozího stavu.

Např. *Kryštof bere Romanovi penál, prochází se s ním a hází ho do koše. Roman ale nereaguje. Eda se přidává “Romane, jde sem uklízečka vysypat koše. Máš tam ten penál.” Roman: “Mně je to jedno, zaplatí to.” Sedí na svém místě a něco píše. Kryštof tedy penál vyndává a hází ho štítivě k Romanovi. Padá vedle něj. Roman ho sbírá.* (9.3.2001)

Jindy provokovaný se snažil eliminovat záměr provokatéra jednoznačným stržením pozornosti na svou osobu. Odmítl přistoupit na hru s násilím na spolužákovi, a naopak herně demonstrovat svoji zdatnost: Např. *Tomášova láhev se válí na zemi. Tomáš sám ji hází do koše. Pavel ji vyndává a hází na Tomáše. Tomáš se ale nenechává vyprovokovat. Bere láhev a přískoky a dvojskokem u koše završuje svoji “basketbalovou” exhibici. Láhev s velkou razancí hází do koše.* (15.3.2001)

Provokace dovolovala dosud nezúčastněnému vstoupit nebo být zatažen i do rozběhnuté akce, do dalších fází hry s násilím. Přinášela zdůvodnění skutečnosti a příčin zapojení dalšího hráče do hry. Proložení probíhající hry provokací nemuselo mít větší vliv na směřování hry.

Mohlo však způsobit i přesmyčku ve hře. Změna se pak týkala jak obsahu hry (toho, za co se bojuje), tak rozdělení herních rolí mezi aktéry (nový provokatér např. převzal aktivitu v boji).

Např. *Roman a Olle zápasí. Vítězí Roman. Přichází Tomáš a ramenem do Romana strká a něco mu říká. Na to Roman odpovídá: "Já mu nic neudělal." Tomáš ještě se na Romana natlačuje a pak se rozcházejí.* (23.1.2001) *Nebo: Roman a Vráťa se štouchají. Vráťa po chvíli odchází a drží se za rameno, do kterého ho Roman udeřil pěstí. Fanda na to reaguje: "Ty jsi zranil Vráťu, tak tos neměl." Roman zaujímá obrannou bojovou pozici, Fanda se směje a jde si zase po svém.* (20.2. 2001)

Ovšem i v případech, kdy chtěl někdo někoho do hry zatáhnout, měli hráči možnost provokaci nezohlednit. Nebyla-li na jejich straně vůle se do hry zapojit, buď provokaci ignorovali nebo se od ní zjevně distancovali (srov. poznámku 5).

Děti však častěji řešily opačný problém, a to jak zabránit spolužákovi, aby se stal spoluhráčem. Pro situaci, kdy se někdo chtěl do již probíhající hry zapojit, zatímco hráči si to nepřáli, měly děti v rejstříku několik strategií.

První strategií se stalo důsledné ignorování provokace. Děti se chovaly, jakoby k ní nedošlo. Např. *Fanda a Vráťa se štouchají. Vráťa asi pokračuje v předchozím škádlení. Fanda mu s úsměvem oplácí rány. Připojuje se Martin zezadu a doráží na Fandu opět židlí. Podráží mu nohy. Fanda si sedá na zadek, protože židle mu skutečně vzala rovnováhu. Martin se ale do hry nedostal. Fanda se směje, baví ho, že na něj Vráťa nemá.* (19.12.2000) *Nebo: Olle se pere s Romanem. Karel se mezi mě plete. Neuplatňuje se a odchází.* (19.10. 2000)

Ani v druhém případě na provokaci hráči nereagovali. Ovšem namísto plynulého pokračování v herní akci v daný okamžik provokace "zmrtnvěli" hru. Např. *Karel a Roman vystřelili najednou z místa. Na jaký podnět jsem nepostřehla. Jdou dozadu za lavice. Zde se perou, či spíše střídají bojové chvaty. Fanda: Nechte se! A stojí mentorsky před nimi. Oba chlapci kamení. Nic nedělají, pokračují, až když Fanda odchází. Asi nechtěli, aby se Fanda přidal do jejich hry. Přichází Vráťa: "Nejses rudej, Kostolníku?" , komentuje. Přichází se podívat i Olle. Kluci na chvíli přestávají. Stojí vedle sebe a opírají se o zeď. Olle poodchází. Kluci začínají opět zápasit.* (20.2.2001)

Ve třetím případě na provokaci reagovali a vetřelců se zbavovali slovně. Např. *Fanda se boxuje s Vráťou. Kdosi se chce zapojit. Fanda ho odmítá: "To je jenom mezi námi dvěma."* (20.2.2001) *Nebo: Roman zase zápasí s Karlem. Tomáš se jim zase do toho plete. Roman na to: "Ty vole Tomáši, dej si ?vodpich?!"* (20.2.2001) Zde ovšem komplikovali vlastní hru vsunutou fází slovního zápasu (viz níže).

Provokace neplnila pouze funkci uvedení hráče do herní role (tedy zapojení se do hry). Někdy byla využívána jako motivační prvek hry. Prostřednictvím ní dávali aktéři hry nový náboj již rozběhnuté herní akci. Provokace přicházející v průběhu hry hru rozvíjela a vyhrocovala. Např. *Útoky na Fandu. Tomáš drží Vráťu a mlátí Vráťovými rukama Fandu. Z druhé strany přichází Luděk, útočí na Fandu a kope ho. Fanda se snaží spacifickovat obě strany. Luděk odbíhá, jde k umyvadlu bere si špinavou houbu a jako robot se přibližuje k Fandovi. Z druhé strany stále útoky Tomáše skrze Vráťu. Luděk dostává nový nápad: "Nejlepší je vodní dělo." Namáčí houbu a chce stříkat. Fanda utíká, Luděk stříká na Fandu. Vše sleduje Míťa a dělá Luděkovi stín. Vráťa se vyzbrojuje smetáčkem...* (8.6. 2001)

Více provokací mohlo být v rámci jediné herní sekvence přítomno nejen z důvodu připojení se ke hře nebo z důvodu akcelerace herní akce, ale i z důvodu systematického vtahování konkrétního hráče do hry. Jak vyplývá i z některých výše uváděných příkladů, provokace nemusela být vždy provokovaným akceptována. V případě, že provokatéři trvali na spuštění hry právě prostřednictvím konkrétního spolužáka (viz níže Chráněnc osudu), předkládali oběti sérii podnětů, dokud nezareagovala. Např. *Fanda sedí v lavici. Jde k němu*

Bořek a pěruje mu záda, něco říká. Fanda nic. Luděk na Bořka: "Hod'(batoh)." Fanda v předklonu a hájí batoh. Někdo volá: "Fanda si ho kouří." Kolem hlouček kluků: Vráťa, Olle, Tomáš, Luděk. Kluci poodešli dál a Bořek se radí s Luděkem a Vráťou, jak dostanou batoh. Fanda však nečeká a i s batohem vybíhá ze třídy...(16.5.2001)

Honička

Provokace byla dramatickou zápletkou, zápas naplněním této zápletky. Mezi těmito dvěma fázemi se někdy objevovala fáze honičky. Z hlediska herního schématu potvrzovala, rozpracovávala a gradovala dramatickou zápletku na straně jedné. Na straně druhé oddalovala vlastní naplnění zápasu – určení vítěze. Honičku nejednou doprovázely i slovní výpady, které celou akci vztahovaly k výchozí dramatické zápletky a etablovaly argumenty pro zápas.

Prvoplánově honička pro děti představovala možnost uniknout agresivnímu zápasu, ale přitom si s ní zahrávat. V honičce bylo zároveň obsaženo i měření sil, kdy vlastní zápas se mohl posléze redukovat na pouhý dotyk, chycení prchajícího. Skutečnost, že fázi honičky nelze pokládat jen za formu zápasu, potvrzuje úprk do azylu. Ochrana při hře dětí – chlápci nacházeli na chodbě, v blízkosti učitelů či na WC. V této situaci zůstal výsledek hry otevřený.

Z hlediska rozdělení rolí se honička lišila podle idey provokace. Měla-li provokace vyvolat zesměšnění, honičku vedl provokovaný. Naopak byla-li provokace vedena ve jméno nastolení nápravy, honičkem se stal provokatér.

Honička nabývala dvojí podoby. Zcela zjevnou formou byl běh. Ten se realizoval buď jako prosté pronásledování oběti, nebo jako pronásledování oběti, která ovšem činí svému pronásledovateli překážky. Nejčastěji "barikády", které se pronásledovateli kladly do cesty, tvořily převrácené židle, přesunuté lavice či shozené penály. Druhou formou by mohl být hod, či lépe let předmětu vzduchem, který má zasáhnout oběť. Mezi tyto typy honičky patřilo házení se slupkami či zlámaným pravitkem. Zde ovšem souvislost se zápasem je více než zjevná.

Zatímco provokace i zápas mohly být realizovány samostatně, nezávisle na jiných fázích hry s násilím, honička, která abstrahuje od provokace a zápasu, se jeví v tomto kontextu bezpředmětná (proč by se děti honily, když není důvod k agresivnímu zápasu, proč by se honily, když se pak nechtějí bít). Přesto se honičky, kde nebyl ani zjevný důvod (provokace) ani následné naplnění agrese, ve třídě realizovaly. Vysvětlení mohou být dvě. Buď se nejednalo o honičku ve hře s násilím, nýbrž o regulérní, samostatně stojící honičku, tedy jiný typ hry. Nebo akty agresivní provokace a zápasu byly redukovány do symbolických, mnou nedetekovaných aktů.

Zápas

Zápas představoval stěžejní fázi her s násilím. Dával prostor rozehrát a naplnit slovní či fyzickou agresivní hru. Navazoval-li bezprostředně na fázi provokace potažmo honičky, bylo cílem zápasu bezprostředně určit silnějšího, nalézt vítěze a poraženého. Apriorní rozdělení herních rolí typických pro fázi provokace a honičky padlo. Proti sobě stáli z hlediska koncepce rolí vyrovnání soupeři, kteří svoji pozici měli teprve vybojovat. Zápasu ovšem nemusela vždy předcházet provokace a honička. V těchto případech se většinou jednalo o kamarádské zápasy. Stanovení vítěze nebylo prvořadé. Důležitějším se stal "trénink", zkouška chvatů.

Prostředky, které děti pro zápas volily, vycházely jak z fyzického násilí, tak ze slovní agrese. Fyzické násilí pak děti uplatňovaly dvojím způsobem. V prvním případě na sebe útočily přímo – tedy "se praly". Při rvačce nejčastěji užívaly chvaty, které měly soupeře nějakým způsobem znehybnit, a tak jej dostat pod svoji moc. Nebo obráceně se děti při

zápase snažili ze “zajetí” vyprostit. Např. *O přestávce Tomáš s Fandou zkouší chvaty. Fanda drží Tomáše v sevření. Po chvíli ho z vlastní vůle pouští. Tomáš povídá, že se z Fandova sevření ale dá dostat. Tak Fanda opakuje svůj chvat a Tomáš se snaží se ze sevření dostat. Bezúspěšně. Tomáš tedy říká Fandovi, že by ho ale mohl bouchat i v tom sevření. Fanda to bere jako přiznání porážky a Tomáše zase pouští. Tomáš jde za Ludškem, aby to zkusil s ním. Zase to nejde, ani Ludškovi se Tomáš nemůže vymanit. Při zápasu couvají ke zdi. Luděk je vlastně natlačen na zeď a nešikovně se uhodil do lokte: “Au!”, vykřikne. Tomáš s uspokojením. “Tak vidíš!” a hrdě odchází.* (19.4.2001)

Zápasníci používali především různá sevření (kravaty, nasednutí na záda, povalení na zem). Zvláštní pojmenování si pak vysloužilo nalehnutí na udolaného soupeře – sendvič a podobně výzva “do díry” také představovala znemohoucnění soupeře skrze natlačování do skuliny mezi skříněmi. V rejstříku prostředků pro vedení zápasu v zásadě chyběly facky, bojové kopy, rány pěstí. Objevily-li se v průběhu hry, byly využívány spíše ve fázi provokace.

V tomto ohledu měl zápas i vnitřně pociťovaná pravidla, co se smí a co ne. Např. lochtání bylo hodnoceno jako nepřijatelný způsob obrany. *Roman zase zápasí s Karlem. Roman Karla polochtal. Karel vykřikl a brání se: “To je podvod.”* (20.2.2001)

Okrajově se objevovaly také formy útoku a jeho odrážení, především v podobě šermu (viz 8.2.2001 zápas Kryštofa a Vrátí).

Druhou formou fyzického násilí ve fázi zápasu se stalo násilí uplatňované vůči věcem spolužáka. Cílená agrese vůči věci spolužáka byla chápána jako agrese vůči němu samotnému. Ničení či hrubé zacházení s věcí v tomto případě muselo být oboustranné, nebo bylo kombinováno s rvačkou nebo nadávkami (jinak by se jednalo o provokaci). Např.: *Eda shodil Romanovu učebnici a sešit na zem. Roman se vrací od koše a práská Edu po hlavě; Eda hází s Romanovým penálem až spadl na zem. Na to Roman hází Edův penál do koše. Na oplátku se slovy: “Svině.” Načež si sbalil tašku a shodil Edovi věci.* (9.3.2001)

Slovní agrese, jako třetí zmiňovaná forma násilí uplatňovaná při zápase, také zasahovala do her s násilím. Využívaly jí jako protiútok více a účelně především dívky (viz Násilí na chlapcích). Slovní hrubost však jen výjimečně vyvolala výměnu nadávek, kde by aktéři měřily svoji verbální dovednost. (Dále viz Hranice hry a její konec)

Vlastní průběhy a především vyústění zápasů se lišily. Ne vždy se hra naplnila skrze zjevnou porážku soupeře. Daleko častěji z pohledu pozorovatele stojícího mimo hru směřovala do vytracena. Druhou eventualitou bylo hraní hry na kola. Tedy když se slabší ocitl v sevření, vítěz je po určité chvíli uvolnil, aby hra či zápas mohl být uskutečněny znovu (viz výše s. 13 příklad z 19.4.2001). (Dále viz Společenský dopad rvaček)

Hranice hry

Hranice mezi hrou a realitou v hrách s násilím byla sice vágní, ovšem o to více střežená. Většinou se odvozovala od založení hráče, od jeho okamžité nálady a také od spoluhráče, se kterým “hrál”. Překročení meze bylo v zápětí zúčastněnými avizováno. Upozornění, která měla zastavit hru a sdělit, že se hra není brána jako hra, byla často realizována slovně. Zde největšího uplatnění došla slovní agrese. Hrubá slova, jak již bylo výše řečeno, se často nestávala prostředkem pro herní měření sil. Naopak nadávky v závěrečné fázi hry sdělené úsečným a podrážděným tónem hru zastavovaly. Byla to slovní agrese, která přepínala z režimu hry do režimu každodenní reality.

Např. *Vrátá našel ohryzek. Zasáhl jím nic netušícího Fandu, který nestačil zareagovat a včas a dostatečně uhnout. Reaguje: “Vratka, už mě neštví.” Ale nechává to být.* (19.10.2000)

Nebo: *Vráta však chce asi splatit Kišce útok, bere penál a hází po Kišce. Trefuje se, Kišku to bolí a nadává: "Ty hajzle mrňavej!" Vráta strnule zírá.* (23.1.2001)

Ovšem i vědomé přehnutí fyzického násilí rušilo iluzi hry. Hráči v tomto případě využívali nepsané vnitřně pocíťované pravidlo her s násilím, že při hře nemá dojít k nepřiměřené bolesti a nevratným škodám. Cílené porušení tohoto pravidla pak také mělo "přivolat" skutečnost, a tedy podtrhnout reálný dopad akce. Např. *Bořek bere Fandovi batoh. Fanda za ním běží. Bořek hází batoh na Pepu. Ten reaguje v poslední chvíli ale stejně dostává ránu batohem do ramene. Pepa surově bere batoh a mrská s ním o Fandovu lavici. Batoh dopadá na zem. Fanda nadává Pepovi, že je debil.* (20.2.2001)

Do reality však někdy dokázali hráče převést i nezúčastnění pozorovatelé, a to pouhým upozorněním a činem, zaštitěným vlastní autoritou. Jejich komentář, jejich apel na návrat do reality způsobil zastavení akce. Např. *Vráta na Fandu útočí židli. Bouchl Fandu pod koleno. Fanda se bolestí předklonil. Vráta se směje. Míťa na to: "Dej mi už tu židli" a sedá si. Ruší tím Vráťův další případný útok.* (20.2.2001) (Dále viz Rvačka a její nechtěné důsledky)

Mimetické a teatrální prvky

Hry s násilím patří do skupiny spontánních her – do skupiny her, které nemají výrazně rozpracovanou mimetickou rovinu hry. Tento typ her staví na spontánně nastoleném herním schématu (zavádějí do reálné akce dočasná a zjevná pravidla). Hráči spontánních her tedy předem nehledají a nevyjednávají novou identitu a nechtějí se přenést do nového prostředí. Spontánní hra je v tomto směru "formalizovaným" pokračováním, herním rozvíjením předchozí reálné komunikace a výrazně počítá i s reálným postavením jedince ve skupině.

V případě her s násilím je pak provázanost s realitou více než zřejmá. Přesto herní pojetí těchto akcí vyvolává u dětí zájem o rozšíření hry právě o mimetické prvky. Afinita hry a mimetických prvků nemusí být ovšem dána pouze chutí dětí hru zpestřit. Může jít i o snahu zvýraznit hernost akce, která má jinak vágně definovanou hranici mezi hrou a realitou.

Mimetické a teatrální prvky v hrách s násilím se promítaly jak do roviny pojetí herní role (viz Stereotypizace hráčů v herních rolích), tak do roviny výrazových prostředků – do roviny dramatické či dramaturgické. Po stránce dramaturgické tedy děti zpestřovaly hru tím, že při realizaci agrese zaváděly výrazové paralely jdoucí nad rámec reality. Tyto metafory buď násilí hyperbolizovaly (viz vodní dělo, podřezávání žil, automatická mlátička), nebo naopak ho karikovaly (viz sendvič, vedení boje rukama spolužáka, robot). Ve většině zaznamenaných případů byla logicky tato dramaturgická "vylepšení" podepřena slovně. Bez komentáře by byly jen málokteré mimetické prvky pochopeny.⁶

Např. *Útoky na Fandu. Tomáš drží Vráťu a mlátí Vráťovým rukama Fandu. Z druhé strany přichází Luděk, útočí na Fandu a kope ho. Fanda se snaží zpacifikovat obě strany. Luděk odbíhá, jde k umyvadlu bere si špinavou houbu a jako robot se přibližuje k Fandovi. Z druhé strany stále útoky Tomáše skrze Vráťu. Luděk dostává nový nápad: "Nejlepší je vodní dělo." Namáčí houbu a chce stříkat. Fanda utíká, Luděk stříká na Fandu. Vše sleduje Míťa a dělá Luděkovi stín. Vráta se vyzbrojuje smetáčkem.* (8.6. 2001)

Nebo: *Bořek má zbytky pravítka, nese je Míťovi. Ten to ale nechce, že to není jeho. Fanda na něho volá, ať to hodí do koše. Bořek odpovídá, že to bude házet na Fandu. Fanda na to, ať si s tím podřeže žíly a předvádí podřezání žil na zápěstí. Bořek vyzývá Olleho: Hod' to po něm. Házejí na Fandu, Fanda vrací oběma. (trefovaná pravítkem)* (16.5.2001)

⁶ Pouhé mimické předvádění se neobjevuje ani v hrách budujících na jiném principu. Zde ovšem při zavedení ústřední scény (expozice) hry nemusí být jednotlivá gesta a dramatické projevy užitá ve hře vždy vysvětlována. Vše je srozumitelné v kontextu zvolené scény (expozice).

Nebo: *Fanda se střetává s Tomášem a buší do něho jako do boxovacího pytle. Volá: "Jsem automatická mlátička."* (19.4.2001)

Slovník her s násilím

Kromě mimetických výrazových prostředků hernost her s násilím podtrhával také zvláštní slovník. Dramatizace akcí se ukazovala také ve slovech či slovních spojeních, které měly umocnit dojem násilné akce.

Chlapci používaly výroky, které jakoby brali z úst hrdinům stříbrného plátna: *Někdo vykřikl: "Všichni na Bořka!" Bořek se brání Tomášovi, Martinovi, Ollemu a Romanovi. Fanda jen přihlíží. Bořek shazuje Martina, poté odpadají i Olle a Roman. Zůstává sám Tomáš. Fanda: "Tomáši, sundej ho." Tomáš se snaží Bořka přeprat, ale nepodaří se mu to. Fanda to shrnuje: "Bořek je nesmrtelný." (23.1.2001) Nebo: Tomáš: "Lúd'o, máme ho , zpracuj ho." (8.6.2001) Nebo: *Vráťa po chvíli odchází a drží se za rameno, do kterého ho Roman udeřil pěstí. Fanda na to reaguje: "Ty jsi zranil Vráťu, tak tos neměl."* Roman zaujímá obrannou bojovou pozici, Fanda se směje a jde si zase po svém. (20.2. 2001)*

Efekt mělo, i když děti komolily obvyklá hesla spojená s čestným bojem. Např. *Fanda se honí se Tomášem a s Vráťou. Fanda volá: "Boj na život a na prd." (7.11.2000) Nebo: Honička se obrací. Karel honí ostatní a volá na Olla: "Zabiju tebe, protože jsi menší a slabší."* (19.12.2000)

V komentářích herní akce s násilím se objevovaly i opravené reklamní slogany: Např. *Fanda jde za Vráťou sám a něčím ho provokuje a říká. "Nebud' špek!"* (Slovní paralela na reklamní slogan internetového operátora Quick - Nebud' šnek, buď quick.) (20.2.2001) Nebo: *Kryštof zvedl Denise sukni se slovy: "Nehal se, odhal se."* (Paralela reklamního sloganu mobilního operátora Pegas na Twistkartu: Nevaž se, odvaž se!) (9.3.2001)

Chlapci si vymýšleli i vlastní názvy figur v hrách s násilím. Např. Martin volá na Kryštofa: *"Mám ho, sendvič."* (výzva k zvláštní figuře v prání se. Zúčastnění se lisují na sebe jako salám, sýr, okurka atd. v sendviči). (17.1.2001) Nebo *"do díry"* představovalo napěchování spolužáka do uličky mezi dvěma skříněmi.

Dramatizaci měly jistě podtrhnout pubertálně dětinských výkřících hráčů: Např.: *Fanda se strká na chodbě s Dvorským a volá: "On mě chce odpanit." Po chvíli: "Já to řeknu mamince."* (2.5.2001) Nebo: *Luděk vyzývá k zmlácení spolužáka: "Kastrace, kastrace."* (20.6.2001)

SPOLEČENSKÝ DOPAD RVAČEK

Již několikrát byla zmiňována vágní hranice mezi hrou s násilím a skutečným násilím, jež měla dopad na společenskou situaci ve třídě. Tato apriorní nejednoznačnost se mohla promítat i do interpretací herního (především fáze zápasu) či násilného aktu. Jejím důsledkem pak bylo odlišné chování hráčů či reálných soupeřů při akci a po jejím skončení. Tedy rvačky, ačkoliv nezasevěnému pozorovateli mohly připadat významově identické, nabývaly odlišných významů v závislosti na cílech a dopadech jejich realizace.

Rvačka mezi kamarády

Rvačka mezi kamarády rozhodně respektovala principy hry. Byla "intimní záležitostí" těch, kteří se na ní podíleli. Probíhala po vzájemné dohodě, hráči se vzájemně respektovali.

Tento postoj pak částečně reguloval i případné “excesy”, ke kterým v důsledku dohodnutého zápasu došlo. Reakce na ně nebyla tak příkrá, nebo byl afekt přijímán, omlouván (srov. 20.2.2001). O intervence zvenčí kamarádi nestáli, odmítali je.

Z hlediska herního scénáře rvačkám (tedy zápasu) mezi kamarády nepředcházela tak rozpracovaná fáze provokace. Naopak často se součástí kamarádského klání stala honička bez čitelné předehry či dohry (viz výše). Přátelský zájem užít si pouze jednu fázi hry, hru s násilím restrukturoval a etabloval tak odvozené či samostatné formy hry.

Ve sledované třídě si takto a opakovaně hrálo několik chlapců. Nejzaujatějšími spoluhráči – zápasníky byl Fanda a Vráťa. V druhé polovině roku pak další stabilní zápasnickou skupinu vytvořili Roman a Karel. Zajímavé je, že někteří z těchto chlapců se bránili zapojovat se do rvaček, které navozovaly jiný než kamarádský vztah (např. Vráťa, Karel). Někdy tento rozpor (či vyhraněná volba soupeře) ostatní dráždil. Vědomě pak tyto chlapce provokovali a vyzývali k zápasu.

Např. *Fanda a Vráťa se šťouchají. Vráťa asi pokračuje v předchozím škádlení. Fanda mu s úsměvem oplácí rány. Připojuje se Martin zezadu a doráží na Fandu opět židli. Podráží mu nohy. Fanda si sedá na zadek, protože židle mu skutečně vzala rovnováhu. Martin se ale do hry nedostal. Fanda se směje, baví ho, že na něj Vráťa nemá.* (19.12.2000)

Nebo *Kryštof provokuje Vráťu. Kryštof si vzal Mítovu učebnici, když tu Míťa není, a šermuje s ní. Vráťa se brání pravítkem. Přichází Míťa a ohrazuje se, že mu roztrhnou obal. Vráťa, který není zvyklý na šarvátky s nekomarády (provokuje se nejčastěji s Fandou), je dost vytočen: “Běž do hajzlu.” reaguje na Kryštofovu vlezlost.* (8.2.2001)

Nebo *Fanda se boxuje s Vráťou. Kdosi se chce zapojit. Fanda ho odmítá: “To je jenom mezi námi dvěma.”* (20.2.2001)

Nebo *Fanda vyzýval Vráťu, aby do něj plácl. Vráťa málo, Fanda, že je to málo. Přitočil se Bořek a dal mu ránu. A v bouchání pokračuje. Přichází Roman a přidává se. Fanda jde do boje proti Romanovi. Vykřikuje, že to si dovolovat nebude a že Bořek ... (je asi něco výjimečného).* (2.5.2001)

Rvačka a její nechtěné důsledky

Většina ve třídě realizovaných her s násilím, jež vypadaly jako rvačky, naplňovala základní herní schéma a jeho odvozeniny. Byla otevřena všem spolužákům. Realizace těchto her nevyplývala z předem dohodnuté akce, ale byla pokračováním spontánního jednání dětí. Tato náhlost pak vyvolávala tenze. Nevyjasněnost vzájemných vztahů hráčů (ve srovnání s rvačky mezi kamarády) navozovala nejistotu, s jakou motivací (leitmotivem) přichází spoluhráč do hry. Druhým problematickým okamžikem byla skutečnost, že se do hry mnohdy zapojoval hráč donucen okolnostmi. Oba tyto kritické body hry spolu s vágností hry s násilím jako takové směřovaly hráče k hlídání si vlastní prestiže. Tedy hráči podle svého uvážení reagovali na hru tak, aby neztratili “tvář”. Když hra podle jejich názoru překročila hranice hry, přešli do protiútoky, který nebyl již pouhou herní strategií. Po něm zpravidla hra skončila (viz Hranice hry).

Např. *Když se perou, aby Fandu dostali na zem a mohli se na něj položit, Olle pokopává Fandu do zadku, jak leží na zemi. Tomu se Fanda nemůže v tu chvíli bránit. Fanda se tedy vymaňuje. Shazuje Olleho na zem a silou ho udeří pěstí do zad. Odchází a mne si pěst. Jde si sednout. Nevypadá ani našťvaně ani ukřivděně.* (17.1.2000)

Podobně mohly děti vnímat a reagovat i na provokaci. Např. Martin se smál Fandovi, že ho dostala Zárubová v zeměpisné olympiádě a že i Darina byla lepší, že nemá ani na holky.

Fanda se naštvál, srazil Martina k zemi. Sedl si na něj. Martin volal: “Pusť mě, nech toho!” Po chvíli se nechal tedy Fanda “uprosit” a povolil. (20.2.2001)

Je zjevné, že v těchto případech násilí užitá v sebeobraně zajišťovalo respekt. Bez adekvátní odezvy by člověk ztratil tvář. (Viz Hranice hry) Protiútok při tom nemusel být dotažen. Někdy stačilo odkázat na odvetu slovně a gestem.

Např. ...*Kiška bere penál a míří na utíkajícího Martina. Zasahuje ho. Ten to oplácí, ale trefuje Gitu do stehna. Martin křičí: “To nebylo ode mě, ale od Kišky.” Gita naznačuje, že jde Martina zmlátit, ale nakonec se shýbá pro penál a jde ho položit na katedru.* (23.1.2001)

Ne ovšem vždy děti chtěly opustit iluzi hry, vzdát se její relativity ve vztahu k reálným společenským vazbám. Někdy přece jen chtěly odfiltrovat případný dopad svého “přehnaného” chování při hře. Hráč, jež překročil vnitřně pociťovanou mez, nyní cítil zodpovědnost za herní rovinu realizovaného násilí. Buď se smyslem pro fair play nebo z pouhého strachu z reálných následků omlouval svůj přehmat. Řečí zpětně navozoval herní kontext akce.

Např. *Ole bere Fandovi batoh. Dává si ho na záda a utíká. Jak je batoh otevřený, tak se z něj sypou věci. Fanda se naštvál: “Dělej, dej to sem.” Olle poslušně sundává batoh. Fanda uklízí věci. Zjišťuje, že chybí klíče. “A naval ty klíče.” Olle : “Já je nemám.” Kluci volají na Olla: “Ole uteč, nebo tě zmlátí.” Fanda je opravdu naštvaný a rudý v obličeji. Olle ale nemizí a směje se situaci. Klíče našel Roman, asi je nezúčastněný a vlastně jde je Fandovi vrátit. Fanda však na něj hrubě vyštěkne, ať mu klíče dá a vytrhává mu je z ruky. Olle je stále u Fandy a vysvětluje mu akci, zlehčuje situaci.* (23.1.2001)

Někdy se stalo, že omluvy rozčilený spolužák neakceptoval. Rozpoutal “výprask”, který měl vyrovnat porušenou rovnováhu vzájemného vztahu – potrestat viníka neadekvátního násilí. Nyní se napadený na důkaz své chyby nebránil.

Např. *V šatně před tělocvikem Fanda vykopl Vráťovi botu. Vyletěla až na žíněnky, kde také dopadla. Vráťa za to praštil Fandu tou druhou. Fanda nereaguje, ale vyčkává, kdy by mohl tento akrobatický kousek zopakovat. Za chvíli se mu naskytla příležitost. Tentokrát ale bota zasáhla Vráťu do rtu. Fanda okamžitě: “Vráťo promiň, Vráťo promiň.” Vráťa je však v amoku a Fandu surově bije. Fanda se mlácení směje a rukama si chrání tělo a uhýbá. Do protiútoky nejde.* (20.2.2001) (Srov. Rvačka mezi kamarády.)

Rvačka doopravdy

Nelze říci, že by hry s násilím nebyly doopravdy. Ovšem na rozdíl od rvaček doopravdy měly jiný cíl. Hráči si prostřednictvím hry pohrávaly se společenskou stratifikací ve třídě. Nezávazně, skrytí za hrou, testovali sami sebe a své soupeře, byť někdy balancovali na samé hranici hry. Odvetou doopravdy reagovali na každou agresi, kterou cítili jako útok na svou pozici ve společenské hierarchii třídy. (Viz výše.)

Existovaly však rvačky, které nevznikly v reakci na přehnanou agresi, nýbrž které se odehrály jako akty, jež měly vyřešit panující napětí mezi dvěma rivaly. Jejich cílem bylo změřit síly, určit vítěze a stav věci prezentovat před ostatními členy třídy. Nebyly spontánní hrou, ale afektem, jež odkazoval na touhu po restrukturalizaci společenského uspořádání ve třídě.

Ve sledované třídě jsem zaznamenala dvě rvačky doopravdy, které měly změnit společenské uspořádání ve třídě. Obě dvě odrážely společenské napětí a měly své dohry v dalších aktech.

První rvačka doopravdy se odehrála mezi Tomášem a Fandou. Tomáš se rozhodl po čtyřletém pomalém ovšem důsledném budování kýžené společenské pozice se jednoznačně prosadit. Nástrojem se pro něj stal zápas s dosud společensky nejrespektovanějším chlapcem ze třídy – Fandou.

Tomáš a Fanda jsou ve sporu (nepostřehla jsem proč). Tomáš: “Ses pěkně nasral.” Fanda nereaguje. Tomáš přidává: “Na mě nemáš Fando!” Fanda: Rozbiju ti hubu jako ve dvaadvacítce (učebna č. 22)” Perou se. Tomáš se drží, rozhodně není poražený, ale taky nevyhrává. Přichází ke klukům Kryštof a snaží se je roztrhnout, drží je od sebe. Přestávají se prát a rozcházejí se Tomáš komentuje: “Taks mi zase rozbil hubu.” Fanda nereaguje, oddychuje. Tomáš přidává: “Ty bys nerozbil hubu ani Kišce.” Holky na to nereagují, byť scénu sledovaly. Fanda si jde sednout na místo. Je sám. Nikdo na něj nemluví. Až já prolomuji jeho samotu. Okamžitě se přidávají holky a po příchodu Fandova kamaráda Míti si povídá i s ním.

V tomto zápase, i když skončil nerozhodně, Fanda reálně ztratil. Nepotvrdil pověst neporazitelného, což ho společensky degradovalo. Naopak pro Tomáše útok na nejprestižnějšího chlapce a nerozhodný výsledek zápasu znamenal jednoznačný úspěch. Dokonce, i kdyby prohrál, nepředstavovalo by to pro Tomáše takovou pohanu jako remíza pro Fandu. Tomáš neměl co ztratit, zatímco Fanda o své postavení přijít mohl a také o něj přišel. Tedy v rvačce doopravdy je úkolem silnějšího uhájit pozici. Naopak slabší nevyvolává žádná očekávání.

Prohry si byl Fanda vědom. Začal hledat nástroje, kterými by stav věcí zvrátil zpět. Ze zápasu fyzického přešel na zápas intelektuální, ne vždy čestný.

Fanda je alergický na Tomáše a snaží se ho shodit v rámci instituce školy. 1. Využívá své pozice při rozdělování služby a posílá Tomáše na službu. 2. Snaží se Tomáše zkompromitovat před učitelkou. Když Tomáš řekne, že v jeho projektu “ideálního bydlení” je jeho dům místem mejdanů, Fanda vede “ránu pod pás”: “Když jsou tam ty mejdany, pije se tam a kouří.” (22.11.2000)

Důvodem druhé rvačky doopravdy nebyla snaha změnit hierarchii v chlapecké skupině, nýbrž eliminovat soka v lásce, či spíše v milostném laškování. Vyplynula ze situace, kdy dívky ze třídy začaly upřednostňovat jako objekty milostného zájmu chlapce z paralelní 7.C. Svě spolužáky ze třídy rozhodně v tomto směru podceňovaly. Zatím co mnohým společenské dění ve třídě sytily hry s násilím, našli se i tací, kteří žártili. Mezi zneuznaného “milovníka” patřil Kryštof.

Kryštof se navážno pral s Kopečkem ze 7.C. Důvod byl malicherný, ale v podtextu byla žárlivost Kryštofa na pozornost dívek. Vadilo mu, že kluci z paralelky chodí za dívkami až do jejich třídy. Snažil se tedy nějakým způsobem Kopečka dostat ze třídy pryč. Něco si asi říkali, co je asi popudilo. Kopeček, jak vypověděl Kryštof před učitelkou, mu rozcuchal nagelované vlasy. To Kryštofa vytočilo. Nějak se bránil, a na to mu hodil Kopeček láhev do koše. Začali se prát. Kryštof ho odtáhl od sebe na nataženou ruku a snažil se vystrkat ze třídy. Kopeček ale zatlačil zpět. Jak ho Kryštof držel levičkou, snažil se mu dát pravou rukou pohlavek. Když se mu to podařilo pustil Kopečka a utíkal pryč. Kopeček ho však mezi dveřmi třídy dostihl. Chytil ho a byla tahanice spojená s nadávkami: Kryštof: “Neser mě.” Kopeček: “Zlomim ti rypák.” Pak se boj přenesl na chodbu. Váleli se na zemi až do příchodu učitelky. Celá třída s napětím sledovala boj, nikdo se mezi chlapce nevlozil. Kryštof měl po rvačce roztržený ret ze kterého crčela krev. Martin po boji zavtipkoval: “Seš nějaký barevnej.” Učitelka stroze vyšetřila událost. Jako důvod uvedl Kryštof rozcuchání. Učitelka odkázala Kryštofa na učitelku třídní a zakončila událost slovy: “Takhle byste se neměli chovat ani proto, že tě někdo rozcuchá.” (15.3.2001)

Rvačky doopravdy, byť se z hlediska formálního příliš nelišily od her s násilím, byly uváděny v život skrze leitmotiv “revoluce”- skrze leitmotiv, který měl změnit společenské poměry ve třídě či ročníku. Všichni členové tohoto společenského okruhu si tento leitmotiv uvědomovali. Rvačky doopravdy proto, ve srovnání s hrami s násilím provázela napjatá pozornost diváků.

STEREOTYPIZACE HRÁČŮ V HERNÍCH ROLÍCH

Zvláštní režim her s násilím dokládá i stereotypizace hráčů v herních rolích. Tedy v hrách s násilím vystupovaly opakovaně některé děti v těch samých rolích. Dalo by se dokonce říci, že jim stereotypně přisouzená role se stávala záminkou pro opakované rozehrávání hry (nebo pokusu o její rozběhnutí).

Sepětí hráče a jeho role však nebylo navázáno pouze na hru. Nejednalo se totiž o herní roli v pravém slova smyslu. Hráči po skončení hry neztráceli stigma, které role přinášela. V hráčské skupině se nezapomínalo na předurčenost vybraných členů pro realizaci herních postav. Naopak role opovrhovaného, neviděného, chráněnce osudu či nepřemožitelného siláka byla přítomna stále, ať v rozehrané hře či latentně. Tím, že se neodpoutávala od svého aktéra, měla sociální rozměr.

Přesto se projevovala především herně. Tedy byla to hra či teatrální projev, které dávaly prostor pro manifestaci sociálního označení spolužáka nesoucí určitou roli. Od některých žáků zaznívalo diskvalifikačně⁷ připomenutí role i v rámci vyučování. Otázkou je do jaké míry lze toto “pohrávání si” s interní rolí spolužáka v kontextu oficiality vyučovací hodiny chápat jako hru. Např. *Na hodině angličtiny učitel vyvolal Lojzu. Ten ale nevěděl odpověď. Martin: “On je natvrdelej.” Učitel: “Nech ho bejt.”, k Lojzovi: “Podíval ses do gramatáku?” Lojza mlčí. Učitel: “Proč ses nepodíval?” Kryštof: “Protože je teplej.” Učitel nereaguje a vyvolává jiného žáka. (2.5.2001)*

Sociálně –herní role byla nesena “příběhem” konkrétního dítěte, který motivoval hru. Ne vždy byl konstruován v přímém vztahu ke hře. Někdy byla herně využita a rozpracována pomluva. Jindy “příběh” vznikl až v důsledku opakujících se herních sekvencí (v těchto případech nebyl a priori verbalizován). Přítomnost “příběhu” následně zabraňovala, aby se takto vystavěná herní role přenesla na jiného člena dětské skupiny. Změna aktéra nesoucí ve hře s násilím trvalejší herní funkci pak byla vázána na vytvoření nového “příběhu”.

Ve sledované dětské skupině se v průběhu sedmého ročníku objevilo pět herních rolí stereotypně přisuzovaných konkrétním dětem. Všechny v logice her s násilím dávaly záminku k útoku. Odlišné však byly ideologie, které konkrétní hry opodstatňovaly. Motivem tří bylo ubránit se nechtěnému. Dvě hry směřovaly na porážení neporazitelného.

Žumpa

Poprvé v sedmém ročníku⁸ se stereotypní role spojila s Vandou, tichou dívkou stojící vždy opodál společenského dění ve třídě. Helena, která se třídou pohybovala po boku Vandy, chtěla pomluvou své pseudokamarádky odvrátit svůj vlastní propad do role nechtěné a

⁷ Srov. Doubek, David, 2000, s. 9-10.

⁸ Podle mých pozorování ve sledované třídě úplně poprvé se vytvořil trvale platný odsuzující stereotyp na spolužáka ze třídy, který byl založený na šitění či rituální nečistotě. Ve skutečnosti se takovéto odsuzování může objevit mnohem dříve. Zaznamenala jsem ho ve třetí třídě na ZŠ šedá a D. Doubek popsala a analyzoval podobné chování ve zprávě za 4. třídu (Doubek, D.: 1998.)

nežádoucí. Využila důvěrného sdělení Vandy o vyléčeném ekzému a reinterpretovala ho (říjen 2000). Ve skupince chlapců kolem Pepy rozšířila fámu, že je Vanda plesnivá. Fáma se ujala, chlapci přijali Heleninu nabídku a přiřkli Vandě označení “Žumpa”- symbol nečistoty. V určitém okamžiku k této provokaci přistupovaly i děti, které Heleninu podlost odsuzovaly a jak samy říkaly, bylo jim Vandy líto.

Oslovení Žumpa mělo asi primárně Vandu škádlit a rozjíždět následné herní akce. Ovšem Vandin přístup k agresivnímu pojmenování a jeho následným konotacím byl víceméně pasivní. Proti zacházení se svou osobou jako s nečistou nijak nezasahovala. Z hlediska herní akce však tato pasivita brzdila rozběhnutí hry. Hráči proto z Vandy alias Žumpy učinili medium provokace. Ti, jež chtěli hru začít, znečišťovali skrze Žumpu předměty soupeřů, případně soupeře samotné.

Např. ...*Vanda prošla kolem něčí lavice. Olle volá: “Je, ona se toho dotkla. Máš všechno prosmraděný!” Nina bere Olleho věci a otírá je do Vandy. Ta se sice odtahuje, ale neprchá.* (11.10.2000) Nebo při hodině fyziky: *Helena nějakému klukovi vzala lahvičku, na Vandu: “Vando nemáš žízeň?” Po chvíli: “Nechceš si něco napsat?” a bere Romanův penál. Vanda s ním hází s Helenou. Karel na Helenu: “Tak teď seš plesnivá.” Vanda hází penál po Romanovi, ten uhýbá. Bere penál ze země a otírá ho o Olla. Ten mu ho bere a hází s ním dopředu k lavici Míti.* (11.10.2000)

Po čase Vanda tento stereotyp začala cíleně využívat pro svoje zviditelnění. Vědomě podporovala tento (pro ni nečekaný) zájem o svou osobu. Sama rozjížděla hru. Dotýkala se některých spolužáků, aby je “kompromitovala” a jejich hraný děs a protipatření v ní vyvolávaly pobavení.

Např. *Děti stojí ve frontě na známky. Vanda zklepala Karlovi na rameno a usmála se na něj. On se oklepal, aby na něm neulpěla “Žumpa”.* (19.12.2000)

Využívání Vandy a její role Žumpy jako spouštěcího mechanismus hry zůstalo v dění třídy aktivní zhruba do ledna 2001. Poté bylo odsunuto ad akta, byť paměť na její roli zůstala a zůstává.

Teplej

Podle podobného schématu se vytvořil stereotyp kolem Lojzy. Tento chlapec v únoru 2001 přestoupil do třídy z paralelní výběrové 7.D. Kredit výchozí výběrové třídy mu sice v prvních dnech v novém prostředí poskytl relativně vysoký společenský status. Záhy však jeho školní výkony i některé jeho jiné vnější projevy (frajeření versus podivné oblékání) měnily pohled spolužáků na něj. V této chvíli pak do třídy pronikla pomluva, která byla rozšířena v Lojzově výchozí třídě, tedy informace, že je Lojza teplej (březen 2001). I z této pomluvy se stal stereotyp, který výrazně zasahoval do her s násilím.

Z počátku se ovšem Lojza stavěl k invektivám (že je teplej, gay, buzerant, buzík) jinak než Vanda. Nechtěl přistoupit k problému pasivně a už vůbec tuto situaci neprožíval jako hru. Bránil se. Jeho obrana však byla stimulující pro provokatéry. Ti si naopak jeho vztek jako hru užívali, a radostně přechali před jeho upřímně prožívanou chutí dopustit se na nich násilí.

Posléze však přijal roli rituálně nečistého a podobně jako Vanda. Ovšem z daleko větší razancí rozjížděl hry, kde motivem bylo vzbuzování odporu u ostatních. Zajímavé je, že Lojzovu roli neslyly pouze kulturní představy o homosexuálech (např. odkazy na divné pohyby Lojzy při chůzi, jeho vzhled, jiný způsob oblékání – trika vypasovaná nošená do kalhot, časté dotýkání se spolužáků při rozhovoru s nimi). Objevovaly se opět představy o špinavosti – např. smrad.

Ve svých útocích se pak Lojza, na rozdíl od Vandy, soustředoval výrazně na společensky respektované spolužáky, tedy nejčastěji na Fandu. Důvodem byla jistě i skutečnost, že laskavá povaha Fandy zaručovala meze obrany před “vlezlostí” Lojzy, tedy možnost hru rozvíjet. Ostatní společensky úspěšní a úspěšnější by tuto formu fyzického kontaktu s Lojzou nevybíravým způsobem potlačili- tedy hru by nerozehráli.

Např. *O přestávce Fanda chodí po třídě a dýchá do košile, nebo spíše nadechuje se přes košili. Lojza chodí za ním a dýchá na něj. Fanda před Lojzou utíká. Jde si sednout na místo... Fanda ale vstává, neboť opět na něj dýchá Lojza. Fanda: “Jdi se dejchat ven.” a vráží do něj směrem ke koši. Fanda jde pryč, Lojza zase vede dýchací atak. Fanda: “Růžku, ty mě moc nesar.” A do třídy volá: “Růžek zamořil třídu.” Eda se připojuje: “Růžek je teplej.” Lojza následkem toho začíná honit Fandu. Ten prchá. (Lojza dělá, že ho to baví, podvoluje se své roli marginála – teplouše a snaží se využít, podobně jako Vanda Žumpa v 1. pololetí) (19.4. 2001)*

Nebo: *Fanda sedí na židli. Lojza mu sedá na hrudník. Děti to komentují, že je Lojza homosexuál. Fanda úpí, Lojza sesedá. Fanda nadále sedí a má chodidla blízko sebe ale kolena od sebe (nohy jsou v poloze do kosočtverce). Míta radí Lojzovi: “Strč mu ho tam.” Kluci se smějí. Lojza stále Fandu otravuje. Fanda náhle vstává, křičí: “ÁÁ!” a z roztaženými rukama a za řevu mizí pryč ze třídy. Obtěžování Fandy holky komentovaly. Gita okřikla Lojzu: “Růžku, jsi trapnej.” (22.6.2001)*

Lojza přijal stereotyp homosexuála. Proti invektivám spolužáků typu: “*Nedívej se, jinak to shoří, propálíš to?*” (srov. 31.5. 2001) nejen nevystupoval, ale naopak je dokázal sytit a tvořivě rozvíjet. Na tomto stereotypu si také budoval svoji nejen herní přítomnost v centru dění chlapecké skupiny. I proto se představa o jeho homosexualitě nepřehrála a přenesla se i do vyššího, tedy osmého ročníku.

Chráněncem osudu

Chráněncem osudu byl Fanda. Toto pojmenování přejaté z pohádkového typu, pod který např. patří i Erbenova verze pohádky O třech vlasech děda Vševěda, se na Fandu opravdu hodilo. Jeho sudičkami a ochranitelkami byly učitelky. Postoje zlého a žárlivého krále, který staví hrdinovi do cesty nástrahy, aby změnil jeho pozici vyvoleného, naplňovali někteří spolužáci.

Ochránitelské postoje učitelek vyplývaly z jejich názoru na Fandu. Tedy Fandova dobrá pověst z předchozích let, stejně jako jeho rovný postoj k vlastním prohřeškům (nevymlouval se a nesvaloval vinu na druhé, po napomenutí s “bojem” přestával) se staly štítem, o který se všechny jeho průšvihy tříštily a většinou mizely do ztracena. Tohoto privilegia, které se Fandovi dostávalo, si jeho kamarádi všimli. Z jejich pohledu se jednalo o do očí bijící nespravedlnost. Oni sami si nechtěli připustit odlišný přístup Fandy k hrám s násilím a k případným napomenutím a postihům učitelů. Pro ně skutečnost, že v hře – boji byli všichni, ale ne všichni byli potrestáni, byla nepřijatelná.⁹ Fanda byl přece rovným silným soupeřem, nebyl to žádný obětní beránek, který by potřeboval ochranu.

Narůstání těchto “křivd” stejně jako Fandova vůle nezaplétat se již do her s násilím – do bojových akcí ostatní chlapce dráždilo. V druhé polovině roku se rozpoutalo tažení proti Fandovi. Chlapci si začali pohrávat s Fandovou nedotknutelností před učiteli, stejně jako

⁹ Jiné chápání či spíše deklarovaný názor na otázky spravedlnosti a nespravedlnosti postihů vyslovil např. Tomáš. Byl pobouřen, že dostal poznámku za to, že Bořek útočil na Fandu. Přitom se obhajoval, že na Fandu ani nesáhl, pouze to Bořkovi poradil, a říkat si přece může co chce. Naopak Fanda útok Bořka opětoval, a jak Tomáš řekl, ten poznámku nedostal.

v nich rostla touha ho konečně nějakým způsobem do průšvihů zaplést. Explicitně to vyjádřil Olle, když na mou otázku, proč se stále strefují do Fandy, odpověděl: *“My nemáme rádi jedničkáře.”* (11.4.2001).

Programem provokatérů se tedy stalo svádět na Fandu průšvihy a zveličovat jeho okamžité školní neúspěchy. Fanda byl však nadále od učitelů hájen, což mělo u provokujících přesně opačné účinky. Protekce učitelů pak zároveň dovolovala i Fandově kamarádům, aby se připojovali k válečným štváčkům, neboť si ověřili, že Fanda z toho průšvihů mít nebude a že je to vlastně legrace. Takto tedy nešlo o Fandu, ale o postoj k v instituci školy. K tažení proti Fandovi se pak logicky připojila i pomlouvačská kampaň, která šla za rámec hry a vlastně měla vysvětlit herní neúspěch útočníků.

Snaha zlomit Fandovu privilej šla až za rámec regulérních herních forem a časů vyhrazených pro děti ve škole, a tedy až za rámec dětské herní skupiny. Hry proti Fandovi se začaly odehrávat i při hodinách, kdy na něj někteří spolužáci sváděli prohřešky nebo si je přímo vymýšleli. A stejně tak se počítalo s přímou “hráčkou” reakcí učitelky.

Např. *Martin např. Fandovi zmačkal žákovskou, aby nebyl tak vzorný žák.* (3.4.2001) *Jindy: ...Chlapec ze 7. C., který je do třídy rozdělen, jde zase kolem Fandy něco vyhodit do koše. Zase Fandu plácl. Fanda se tentokrát ohnal, aby to útočníkovi vrátil. Kryštof volá: “Pani učitelko, on ho bije.” Fanda komentuje: “Je to kretén.” Kryštof bere penál a hází ho po Fandovi. Z penálu vylétly nůžky. ... Je z toho kauza. Kryštof provokativně vyslovuje názor, že chtěl, aby měl Fanda průšvih, protože žádný nemá. Učitelka jakoby nevezala tuto informaci v potaz a dále při vyšetřování kárala Kryštofa pouze za nevhodné chování (nikoliv za amorálnost výroku). Na to se Kryštof snaží naplnit plesknutou větou o průšvihů pro Fandu. Přichází s obhajobou, že bránil chlapce ze 7. C., neboť mu Fanda nadával, že je debil. Fanda věcně: “Neříkal jsem debil, ale kretén.” Do průšvihů se však Kryštofovi Fandu zatáhnout nepodařilo.* (22.6.2001)

O to více se pak motiv nedotknutelného, či spíše nespravedlivě protěžovaného objevoval ve hrách s násilím. Herně byl často rozpracován do provokační figury, že se Fanda nějakého přečinu dopustil, a že za něj musí přijít trest. Provinění bylo buď verbalizováno, nebo byl Fanda tak dlouho provokován, až se ohradil a záminku tak poskytl. Tato zápletky byla i nutná proto, že Fanda v tomto období hry s násilím nerozjížděl. Postupně se učil držet se co možná nejvíce stranou a pokud možno zhodnocovat provokace ve svůj prospěch. O to víc se ovšem provokatéři snažili zavádět nové a nové akty, kterými by Fandu donutili k akci. Touha po dění ve třídě z jejich strany pak šla až do rovin, které z pohledu pedagogických pracovníků i dospělých působily jako šikana. (Např. srov. chování Fandy 21.3. 2001)

Snaha “bojovníků za spravedlnost” možná v chování některých chlapců překračovala hranice hry. Ovšem Fanda i někteří další sociálně silní chlapci diskurs nezávazné hry neopouštěly. Přesto v dubnu, květnu a i červnu se chlapci bez rozdílu své společenské pozice ve třídě účastnili soustředěných útoků proti Fandovi. Fanda se s oblibou stával zápletkou i předmětem her s násilím.

Např. *O velké přestávce jsou děti na chodbě ve třetím patře, protože učebna přírodopisu se opravuje. Tomáš a Olle si kopají s Fandovou botou. Pak přiběhl zutý Fanda, ať mu Martin vrátí botu. Dostal ji zpět.Fanda si povídá s mladší sestrou, která chodí do 1. A. Martin volá na Fandu: “Okusil jsi zakázané ovoce!” (za což má asi následovat trest) Naráží do něj. Přidává se Bořek. Fanda se obrací na Martina a sráží ho na zem. Po té jako vítěz odchází. Martin vede nový útok proti Fandovi. “Fanda s hlasitým pokřikem prchá a volá: “Pani učitelko.” Fanda se zastavuje, bojuje, leží na Martinovi. Martin volá: “Teplej, je teplý.”*

Fanda si sedá. K Fandovi sem tam chodí kluci a strefují se do něj ranami. Fanda odpočívá. Kluci zase šťouchají do Fandy, kdosi Olleho hází na Fandu. Pak je Fanda zase napaden Bořkem. Ten se ho snaží nacpat do třídy k jeho sestře. Fanda se brání. Kdosi vtípkuje, že může píchat svou sestru. Eda rozvádí: "To bude pěkný, budeš mít v žákovský poznámku: Píchal svojí sestru." Pak se ještě Fanda pere s Bořkem a připojují se další, Fanda je prostě ničen. Nina to pozoruje s nelibostí. Když se Fanda sbírá ze země, oslovuje ho: "Že si to necháš líbit?!" Chce, aby její idol tomu udělal přítrž. Fanda je zničený, něco říká. Nikdo ho neslyší, jen dr. Rendl. Ten tlumočí Bořkovi: "Fanda říká, že tě zabije." Bořek na to: "To se dělá zabít kamaráda." a jde, aby zopakoval útok. Dveře do 1. A., kam Fandu cpali, se však zavřely. Fanda: "Máš po ptákách." Bořek: "Co?" Akce končí. (11.4. 2001)

Fanda nikdy nepřijal roli chráněnce osudu. Nikdy z vlastního podnětu neprovokoval hru, že by postavil na odiv či ke zesměšnění svoje premiantství. Na rozdíl od společensky slabých spolužáků Vandy a Lojzy nepřipustil přijmout roli mazánka. Raději se pral, když byl bit.

Nesmrtelnej

Jediné, rozhodně kladně vnímané roli v chlapecké skupině, se těšil Bořek. Svou fyzickou převahou, zdatností i chováním si vysloužil pověst nejsilnějšího a nepřemožitelného chlapce. Sám Bořek vlastně vědomě budoval a podporoval tuto svou image. Byla z hlediska společenského dění ve třídě výrazem nejvyššího společenského úspěchu a ocenění.¹⁰

Svůj věhlas získal pak Bořek jedině a právě díky hře, díky hře s násilím, ve které vždy vítězil. A byla to opět hra, do které rád vstupoval, aby potvrdil svoje výsadní postavení.

Z hlediska hry s násilím využíval či naplňoval Bořek svoji roli čtyřmi způsoby. Ty také odpovídají vývoji a krystalizaci jeho sociálně-herní postavy. Zpočátku se stavěl v hrách s násilím do pozice řadového bojovníka, který musí se zapojit do hry, aby ukázal, že je s to vést boj, a to do vítězného konce. V této době se tedy ani o stereotypizaci jeho role v zásadě nejednalo.

Např. ...Děni vzadu ve třídě vzbuzuje pozornost dalších kluků. Fanda zápasí s Vráťou. Luděk jako Káča visí Mítovi na zádech. Přichází Bořek. Zatlačuje Fandu mezi skříně. Luděk se připojuje za Bořka a posiluje přes na Fandu. Po chvíli se akce končí. Míťa vyzývá k dalšímu kolu: "Bořku do díry." Do "soutěsky" je však opět vtlačen Fanda, neboť on chtěl naplnit Mítova slova, a jemu se Bořek ubránil..... (11.10.2000)

V prosinci 2000 však o Bořkově neporanitelnosti neměl nikdo pochyby. Charakter jeho postavy ostatní chlapce vyzýval k soustředěným útokům a ke snaze za každou cenu Bořka porazit. Naprosto neplatila pravidla, že dva či více na jednoho je hanba; že nelze užít podlé lsti. Motivem hry tedy bylo pokořit Bořkovu sílu, "sundat" Bořka. Bořkova fyzická síla však vždy chlapce vynesla nahoru jako vítěze.

Např. Kryštof volá: "Uděláme sendvič na Bazarovi (Bořkovi)." Fanda: "Bazare pojd' sem." Bořek si to míří dozadu ke klukům. Fanda rozjásaně: "Ne, nechod'." Někdo vykřikl: "Všichni na Bazara!" Bořek se brání Tomášovi, Martinovi, Ollemu a Romanovi. Fanda jen přihlíží. Bořek shazuje Martina, poté odpadají i Olle a Roman. Zůstává sám Tomáš. Fanda: "Tomáši,

¹⁰ Síla Bořka začala v sedmé třídě již jednoznačně dominovat nad "harmonickou" postavou Fandy, tedy nad jeho vyváženými fyzickými, mravními a intelektuálními potencemi. Jakoby Bořek, který nedosahoval výborných školních výsledků jako Fanda, musel zdůrazňovat fyzickou zdatnost a vyzdvihovat ji nad školní intelektuálně, byť sám sebe pokládal a o sobě mluvil jako o velmi chytrém. Možná právě tato konfigurace přispěla k následným štvanicím proti Fandovi (konkurentovi Bořka) a protiškolnímu postoji mnoha chlapců v sedmém ročníku sledované třídy.

sundej ho.” Tomáš se snaží Bořka přeprat, ale nepodaří se mu to. Fanda to shrnuje: “Bořek je nesmrtelný.” (23.1.2001)

Bořkova neporazitelnost ve hře s násilím se stala konstantou. Přestala být pro neúspěch soupeřů i pro “vyčerpanost tématu” cíleně a systematicky přezkušována. Přesto se v hrách s násilím čas od času vynořovala až do konce roku.

V prvé řadě Bořek kontinuálně herně posiloval svoji image nezranitelného a nepostizitelného. Naplňoval ji skrze silové provokace, na něž ani nečekal odezvu. Spolužáci mu nestáli za slovo ale za násilí. Tedy velmi často Bořek pro navázání komunikace sáhl k násilnému aktu. Např. *Bořek přichází do třídy, bere Fandu za kapucu a táhne jí do zadu. To Fandu škrtí. Bořek táhne Fandu k své lavici. Fanda se směje. Po této “zdravici” Bořek Fandu pouští, jakoby se nic nestalo. Vše se vrací do normálního stavu.* (8.2.2001) Nebo: *Bořek si sedl Pavlovi na místo. Pavel ho odstrkuje. Za to mu bere Bořek věci a hází je do koše. Tím se zvedá a hledá pak jinou zábavu.* (20.2.2001) *Bořek nestál o rozpoutání “bojové akce”. V tomto směru Pavel pro něj nebyl partner.*

Bořkova role siláka ovšem dokázala sytit i jiné herní motivy. Bořek se ve hrách s násilím stavěl nejen jako nepřemožitelný, ale díky své síle jednal také jako garant spravedlnosti. Svou roli využíval, aby dle svého soudu někoho “napravil” (viz např. útok na Fandu z 11.4.2001). Jiným příkladem může být vypořádání se s Ollem. *Olle bouchl Tomáše do krku. Tomáš se za něj drží. Někdo se dívá, jak je zranění asi vážné. Otáčí se na Olleho s výkřikem: “Ty za to můžeš.” Přichází Bořek: “Počkejte, nechte mi Olleho.” Bere ho do sevření. Perou se. Olle leží v klubičku na zemi. Bořek na něj: “Lumíku, vstávej.”* (11.4.2001)

Někdy byla dokonce Bořkova role do hry s násilím hráči účelově přivolávána, aby se zvrátil nežádoucí výsledek boje.

Např. *Karel napadl ale Martina. Drží mu krk “kravatou”. Martin volá na Bořka: “Bořku, dělej něco.” Bořek unuděně: “Co?”* (19.12. 2000) Nebo: *Roman, Karel a Olle se štouchají vzadu ve třídě. Navrch má Roman. Olle volá na Tomáše: “Pomoc, on nás bije.” (Vlastně chce vtáhnout Tomáše do hry. Zároveň se snaží zreplikovat situaci na začátku přestávky.) Tomáš na to: “Vyřídíte si to sami.” Olle to však nevzdává: “Bořku pomoc, on nás bije a dívá se ti na prdel.”* (23.1.2001)

Na konci školního roku se Bořkova role stala herně až tabuizovanou.¹¹ Nikdo nechtěl vstupovat s Bořkem do hry s násilím. Všechny provokace, kterými se Bořek pokoušel dostat do hry, byly ignorovány. Protiútoky proti provokaci byly vždy vedeny proti třetí osobě. (srov. chronologický přehled květen-červen 2001) Chtěl-li se Bořek zaplést do hry - rvačky, kterou měl velmi rád a velmi si ji užíval, musel se skutečně dopustit soustředěné agrese. Na jeho podnět ovšem odpovídali jen někteří spolužáci.¹² Na obhajobu Bořka je však zároveň nutno uvést, že v jeho pojetí měla rvačka hra přinést pouze pobavení. Jakmile totiž tento chlapec zjistil, že svou přílišnou silou někomu působí bolest, svou obět pouštěl, nepásl se na její bolesti.

Stereotyp Bořkovi role byl tedy sice z hlediska skupiny chlapců v sedmém ročníku chápán pozitivně, působil respekt. Přesto nebo právě proto znamenal vyřazení Bořka z her s násilím.

S rolí a bez role

Zvláštní pozici ve hře vzhledem ke své sociálně-herní roli získala Helena. Přesněji řečeno Helenino chování, které se vymykal kulturnímu modelu dívčí role (srov. níže v podkapitole Helena), vyvolalo protichůdný pohyb v zacházení s její sociálně-herní rolí. Na jedné straně

¹¹ Tato herní tabuizace, tedy nechuť hráčů hrát se silákem, se přenesla i do osmého ročníku.

¹² Nejméně netečný byl Fanda. Navíc boj s Fandou byl pro Bořka jediný trochu silami vyrovnaný zápas.

Helenina výjimečnost, vospělost, výrazně protiškollní orientace, hrubost a ordiněrnost, navíc ve spojení s její silnou postavou, zavdávala spolužákům příležitost vytvořit okolo této pro ně podivné postavy mýtus nežádoucího. Na straně druhé všechny výše jmenované charakteristiky naopak bránily, aby se Helenina role nežádoucího promítla do hry, aby byla herně využita.

Děti tedy skutečně v druhé polovině školního roku 2000/2001 Helenu stigmatizovaly a přiřkly jí stereotyp tlustěocha. Ten ovšem nedokázaly využít herně. Respektive prudkost a nekompromisnost Heleniných reakcí na počáteční vtípkování, které provázelo ukotvování stereotypu s ní spojeného, bránilo, aby se její role stávala zápletkou her s násilím. Tedy kuriózně Helenino nevybíravé násilí dívce zajistilo, že se nestávala předmětem her s násilím.

Tím ovšem Helena neeliminovala zacházení se stereotypem tlustěocha absolutně. Děti si našly jiný způsob, jak jej mohly uplatnit, aby je nestihla podrážděná prudká odvěta Heleny. Stereotyp tlustěocha se stal v dubnu a květnu trvale se objevující invektivou, která zaznívala z úst spolužáků buď v okamžicích, kdy je dívka nemohla slyšet, nebo při vyučování, tedy v době "hájení" učitelem.

Např. *V rámci projektu restaurace (angličtina) Pepa komentuje ve skupince spolužáků svoji koncepci: "Kolínská číšnice – dělá že nese jídlo a sežere ho cestou."* (19.4. 2001) *Při hodinách angličtiny opakovaně chlapci i Nina (když Helena chyběla) užívali při stupňování přídavných jmen jako příměr ke slovu dick–Helenino příjmení: Kolínská je těžší než slon, Kolínská je nejtěžší.* (duben-květen 2001) *Jindy při přírodopise Kryštofova reakce na obrázek načepýřené červinky: "Já mám Kolínskou."* Helena na to: *Buď už zticha!* (8.2.2001) *Ve fyzice probírají hydrostatický tlak. Učitelka hovořila o měření hydrostatického tlaku pomocí rtuti.... Po té : "Kdo ještě nebyl zkoušen? Kolínská!" Kryštof: "Tukoměr. Zmáčknete si kůži a teče tuk."* (2.5.2001)

Uplatňování stereotypu spojeného s Helenou posléze ztratilo funkci dívku dráždit. Protože se častěji objevovalo, když dívka ve třídě nebyla, představovalo užívání tohoto stereotypu spíše utvrzování negativní sociální pozice Heleny. Toto opakované připomínání odmítavého stanoviska vůči Heleně se pro některé žáky však zároveň stalo prostředkem či nástrojem pro získání či potvrzování vlastní pozice ve třídě. Manifestace odsudku této dívky skrze její stereotyp bylo formou proklamace "správných názorů" "správného" člena dětské skupiny – tedy společensky nejistého dítěte.

* * *

Stereotypnost rolí v hrách s násilím se ovšem ne vždy spojovala s rolí sociální. Příkladem by mohl být Vráťa, který opakovaně a stejným způsobem vyvolával šťouchanice a honičky s Fandou. Jeho stabilní herní role však nepřekračovala vztah Vráťa – Fanda (Vráťa na nikoho jiného neútočil). Stejně tak se ani kolem Vráťovi osoby nevytvořil výrazný příběh, který by jeho roli fixoval v rámci dětské skupiny.

Vraťme se ale k shrnutí úvah o námi sledovaných pěti sociálně-herních rolích. K reálnému využití smyslu těchto rolí ve hře docházelo jen tam, kde obě herní strany - nositel stereotypní role i jeho protihráči - svým přístupem podporovaly nebo kontrolovaly herní principy pro zacházení se svou rolí. V okamžiku, kdy jedna z herních stran, v pojetí stereotypní role akcentovala její bezprostřední dopad na realitu, mizela z dané role její herní složka. Tedy i s odvolání na definici hry prožívání situace jako reálné vylučovalo hernost akce. Těmto dětem tak zůstala abstrahovaná sociální role se všemi vážnými důsledky vyplývajícími z etnosociometrie ve třídě.

Tedy Vanda, Lojza i Fanda podporovali herní rovinu své role, aby tlumily hrozící marginalizaci či sociální sestup (v případě Fandy). Naopak reálná agrese Heleny i “nekorigovaná” síla Bořka v původně herních situacích vyvolávala ve spolužácích obavy z herního i sociálního zvládnutí situace. Ve svých důsledcích se svým chování obě tyto děti z her vyloučily. Ovšem obě zaujaly marginální pozice na opačném pólu sociálního pole. Helena se stala “Davidovým” Nikým¹³, Bořka obestřel mýtus nedotknutelného.

DÍVČÍ PROJEVY NÁSILÍ

V přehledu herních aktivit dětí ve sledované sedmé třídě vystoupili jako hlavní iniciátoři her a společných akcí chlapci. Oni také rozvíjeli pro sebe kýžené násilí a z původně nahodilých akcí vytvářeli formální herní akty; podřízením násilí formě činili z něj společensky nezávadný akt. Zdálo by se tedy, že především a pouze chlapci si hráli s násilím a agresí. Ovšem i v hrách dívek se násilí a agrese objevily. Na rozdíl od chlapců však formalizované násilí dívek, či jinak hry s násilím, nabývaly jiných forem a fungovaly odlišně.

Násilí mezi dívkami

Hry dívek, v nichž se uplatňovalo násilí, byly více méně hrami intimními. Tedy tyto hry nevzbuzovaly takovou pozornost jako hry chlapecké a byly většinou určeny blízkým kamarádkám. Počet hráček či lépe zúčastněných nepřekročil číslo tři.

Jedenkrát dívky hrály formalizovanou hru na přetlačovanou, která stavěla na užití síly. Její spuštění jsem vlastně iniciovala otázkou, kde děti v družině, kam chodí Nina pomáhat mamince, nehrají tleskácké hry. *Vanda inspirovaná povídáním o tleskání začala holkám ukazovat přetlačovanou, kdy se dvě dívky postaví proti sobě a dlaněmi tlačí na sebe proti sobě až do doby kdy jedna z hráček ukročí nohou. Ta prohrává. Lada vytlačila Ninu. Nina se brání: “Ty jsi větší.” Pak to ale ještě čtyřikrát zkoušely a smály se. Nina kybicovala jak má Lada stát.* (20.9. 2000)

Násilí či agrese se v dívčím provedení nejčastěji projevovaly jako pošťuchování. Pošťuchování je založeno na pohybově méně nápadném ataku jedné z dívek, který je, chce-li být napadená s útočnicí v kontaktu, zpravidla opětován. Prostředky těchto skrytých agresí jsou krátké rány pěstí, štípání, šimrání, bolestivý nebo nepříjemný tlak rukou na místo na těle. Přičemž jistě existují vnitřně respektovaná pravidla, která říkají, jaká část těla je nedotknutelná (např. prsa). Např. *o přestávce se Kiška a Darina pošťuchovaly. Kiška dala Darině malou ránu do ramene, ona jí větší. Kiška se ohradila, že Darinu tak nepraštila, začali se plácet dlaněmi do dlaní. Gita jim vstoupila do plácání. Dlaní se snažila zamezit, aby se plácaly. Poplácaly tedy Gitě ruku.* (20.9. 2000) Nebo: *V hodině dějepisu Lada drží Ninu za ruku a zároveň jí pěstí útočí na stehno.* (6.6.2001)

V agresi dívek byl také přítomen útok na osobní věci. Např. *Lada a Nina si shazují věci z lavice. Nina: “Já ji vedle sebe nechci.” a přesunuje Ladiny věci vždy někam jinam: k Kišce, ke Karlovi, ke mně. Lada na to: “Já ti taky vyhodím věci.” Nějak to pak přešlo.* (31.5.2000)

Velmi podobně jako u v chlapecké skupině se pokoušela zahájit tahanici o věc Denisa: *Darina, Kiška, Denisa a Kryštof se baví. Darina vzala Kišce botu. Chce rozjet tahanici o botu. Kryštof ale galantně vrací botu Kišce. Darina se tomu diví a tváří se ukřivděně. Denisa se snaží vzít Kišce botu znovu. Ale nevede se jí to.* (23.1.2001)

¹³ Srov. Doubek, 2000, s.3.

Smysl her s násilím je u dívek jiný než u chlapců. Ve hrách se nehledá vítěz, jde spíše o respektování vzájemného vztahu či naopak jeho odmítání ze strany jedné ze zúčastněných.

Takto si například hrály při suplované hodině Gita a Kiška. *Pošťuchují se. Hrají si na ubližování a smířování. Bouchnou se pěstí do ramene a pak to místo hladí. V této činnosti se střídají. Nevím zda to nebyl původně spontánní útok, který byl převrstven hrou.* (19.10.2000)

Jindy využila Nina štípání k navázání kontaktu: *Nina provokovala Denisu, štípala ji. Denisa se ohradila, že si nemají ubližovat. Svými slovy vlastně reagovala na poučení učitelky. Nina tedy začala Denisu úlisně silně hladit. Denise to bylo samozřejmě nepříjemné a odtahovala se.* (1.11.2000)

Zatímco Denisa agresí Niny trpně snášela, Kiška, společensky úspěšná dívka, se jednoznačně ohradila: *Kiška a Gita se škorpi. Gita usiluje o kontakt a pozornost Kišky. Sahá na její věci, mimo jiné i na láhev s pitím. Kiška ostře: "Já ti taky nevošahávám tvoji svačinu, tak mi na ni nešahej. Gita začíná šahat tedy na Kišku, a to stále důrazněji až to vypadá jako malé rány dlaní. Kiška se opět brání: "Musíš mi pořád něco dělat? Já po tobě taky nesahám."* (7.11.2000)

Násilí a agrese však i u dívek může přijít jako odpověď na provokaci, na slovní pošádlení. Jde stejně jako u kluků o vyřízení si účtů. Např. *Kiška a Darina si vzájemně krouťí ruce v úrovni prstů. Asi Kiška pošádčila Darinu, že se bojí provolat peníze na mobilu.* (8.2.2001)

Násilí na chlapcích

Iniciovat hru s násilím s chlapcem či chlapci nebylo ve sledované skupině dívek obvyklé. Nelze však říci, že by se do těchto her dívky nezapojovaly. Byly-li chlapci do ni vtaženy, přijaly jejich pravidla.

Např. *Vráťa však chce asi splatit Kišce útok, bere penál a hází po Kišce. Trefuje se, Kiška nadává: "Ty hajzle mrňavej!" Gita tentokrát prosta pouček se chopí penálu a hází po Martinovi. Ten vrací. Bere Kiška a míří na utikajícího Martina. Zasahuje ho. Ten to oplácí, ale trefuje Gitu do stehna. Martin křičí: "To nebylo ode mě, ale od Kišky." Gita naznačuje, že jde Martina zmlátit, ale nakonec se shýbá pro penál a jde ho položit na katedru.* (23.1.2001)

Fyzické násilí na chlapcích se objevovalo jako forma protestu a obrany vůči chlapeckým pubertálním provokacím. Ovšem, jen málo kdy dopadla rána doopravdy, jako například při slovní přestřelce Fandy a Gity. *Gita a Fanda se dohadují, kolikrát dal kdo komu kopačky. Fanda měl poslední slovo a řekl, že kdyby se to spočítalo, tak on jí dal vícrát. Gita se naštvála a po chvíli praštila Fandu do ramene a ještě mu dala pohlavek. Fanda se smál.* (6.6.2001) Většinou však dívky reagovaly okamžitě a snad i proto se spokojily se stylizovaným ohnáním se.

Kromě fyzického násilí však dívky velmi často jako formu obrany používaly agrese slovní. V případě Gity a Karla se slovní šarvátka konstitovala jako opakující se forma hry. Např. *Karel volá na Gitu. "Gito, Gito, já ti budu říkat Šemíku (podle toho, že jí na škole v přírodě říkali koníku)." Gita: "Měl si dnes denní dávku Sunaru nebo alespoň přesnídávku (Gita si z Karla dělá pravidelně legraci, že je jako miminko)?" Karel: "Ne." Gita: "Tak co chceš?" Karel: "Ty už jsi zasila oves?" Gita: "Víš jak jsou dobrý, ale vážně."* (31.5.2001)

Helena

Zvláště a pro děti ve třídě nepříjemně zacházela s násilím ve hře Helena. Buďto nepochopila, nebo nechtěla pochopit, nebo si zahrávala s porušováním pravidel, která platila

pro dívky ve vztahu k násilí ve hře. Ona jediná nerespektovala svoji dívčí roli ve hře s násilím. Toto nedodržování pravidel se neobjevilo v situacích násilí vůči dívkám, ale v momentech násilí vedených proti chlapcům.

V prvé řadě Helena nerespektovala míru dívčí odvety, tedy hranici, za kterou jako dívka nemůže jít. Z dívčího pohledu přehnaně zareagovala na Pavla, když jí škádlivě máznul mokrou houbou: *Pavel umýval tabuli a máznul Helenu houbou na mikinu. Helena zareagovala: "Ty čuňáku.", vzala houbu a umyla mu s ní hlavu. Pavel: "Seš vyjebaná."* (15.3.2001)

Podobně nerespektovala, že dívka bez záminky jako první na chlapce neútočí. Opakovaně popírala toto pravidlo. Navíc se pak v potyčkách chovala jako chlapec.

Např. *Přichází Helena a dlaněmi dusá Bořka na Fandu. Poté Bořek přestává tlačit na Fandu a skupinka se rozchází. Fanda je ve tváři úplně červený.* (11.10.2000)

Nebo: *Fanda se proboxovává z hloučku, pohyby jsou teatrální – hraje si. Střetává se se Tomášem a buší do něho jako do boxovacího pytle. Volá: "Jsem automatická mlátička." Tomáš před ním ustupuje k lavicím a otáčí se k Fandovi zády. Přichází Helena a dává Fandovi ránu. Fanda ale neví co má dělat, tak odchází na chodbu. Helena ho však následuje. Fanda před ní utíká, vrací se do třídy. Zde ho Helena pošťuchuje, opírá Fandu o zed' a bouchá ho. Fanda volá: "Pani učitelko pomoc. Pokus o znásilnění." Helena si ještě do něj plácne a jde pryč.*(19.4.2001)

Nebo: *Helena se šťouchá z Bořkem. Ten je z toho přepadlý.* (9.3.2001)

Chlapci opravdu nevěděli, jak mají reagovat na Helenino neadekvátní chování. Cítili se dotčeni, že si na ně dovoluje dívka a zároveň zaskočení vlastními pravidly, které jim nedovolovaly se s ní po chlapecku vypořádat. Přijímali tedy překvapivě dívčí strategie. Buď se spoléhali na slovní agresí (viz Fanda, Pavel) nebo odcházeli s výrazem: "To snad není možný!" (viz Fanda, Bořek).

Otázkou je, proč Helena volila v komunikaci s chlapci i tuto formu násilí a agrese. Možná v kontextu její neoblíbenosti a chlapeckého přezírání její "ženskosti"¹⁴ se její útoky na dva nejsilnější chlapce ze třídy (Fandu a Bořka) stejně jako agresivita vůči ostatním spolužákům může jevit jako srozumitelná.¹⁵

Rozhodně však nemohou být Heleniny útoky hodnoceny jako akt upevňování ženskosti a osobního kouzla dívky. V tomto smyslu jsem ve sledované 7. třídě zaznamenala pouze jedinou takovou "agresi" dívky vůči chlapci. Denisa, poměrně atraktivní dívka, alespoň v očích žáků paralelní 7. C. a žáků devátého ročníku, plácla ve frontě na zápis známek do žákovské knížky Karla po zadku. Karel, oblíbený terč Gitiných poznámek o jeho "miminkovství", se jen otočil a udělal obličej; v zásadě však zůstal polichocen. (19.12.2000) Vůči společensky atraktivním chlapcům by si tento akt Denisa asi nedovolila, ale vůči "miminku" Karlovi bylo plácnutí nezávazné.

¹⁴ Helena přes svůj handicap své nadváhy pěstovala své "ženství". Sledovala módní trendy Kenvela, líčila se, barvila vlasy, četla dívčí časopisy a vedla výklady o partnerství s chlapci.

¹⁵ Helena se i v jiných herních situacích z repertoáru dětí v sedmé třídě často chovala jinak než ostatní dívky. Například psala na tabuli provokativní texty s hrubším sexuálním obsahem (Drápek je homouš a už není paní)(15.3.2001), nebo si užívala likvidaci své voňavky, když ji chlapci použili jako stříkací "zbraň" proti Fandovi (22.11.2000).

ZÁVĚREM

Text se věnoval otázce významu a místu násilí (fyzického, slovního i symbolického) v komunikaci dětí v sedmé třídě. Analyzoval akty násilného fyzického kontaktu nikoliv jako jevy patologické, nýbrž jako kulturní formu, skrze kterou se naplňuje komunikace dětí. Rozbor chlapeckého zápolení i dívčího šťouchání tedy směřoval k odhalení vnitřní struktury těchto aktů, k pokusu o jejich další typologii. Z těchto pozic hodnotil násilí v kontextu komunikace dětí.

I z hlediska prožívání násilných aktů dětmi se potvrdilo pojetí her s násilím jako kulturní formy. Ve většině případů nebylo toto násilí zúčastněnými dětmi vnímáno jako problematické. To potvrzovala i skutečnost, že bezprostřední negativní důsledky her s násilím (hluk, chaos, poškození zdraví a věcí) většinou zásadně neovlivňovaly veřejné mínění a následně hierarchii vlastní skupiny (nedocházelo k její zásadní a trvalé destabilizaci). Dokonce ani herní násilí na kamarádovi nebylo interpretováno jako kontroverzní. Hry s násilím v tomto směru naplňovaly svou nejzjevnější funkci – funkci zábavy. Ve jménu: aby se něco dělo, bylo dovoleno vše až po určitou vnitřně reflektovanou mez.

K uvědomění si problematičnosti jevu docházelo až v okamžiku jeho konfrontace s institucí školy či s pravidly chování v instituci dospělých. Naopak pro děti ve sledované sedmé třídě fungovalo fyzické násilí jako vhodný prostředek k naplňování společenského života dětské skupiny i jako platný nástroj společenské hierarchizace uvnitř ní.

LITERATURA

- Bartoš, František: Naše děti. Brno 1888.
- Bittnerová, Dana: Dětská hra a etnologie. *Pedagogika* č. 4, 2001, s. 514-524.
- Bittnerová, Dana: Dětské hry v sociální komunikaci skupiny dětí. In: PSŠE: 4. třída. Příloha závěrečné zprávy o řešení grantového projektu: "Žák v měnicích se podmínkách současné školy. Praha 1999, 32 s.
- Bittnerová, Dana: Hra jako stereotyp chování dětí v šesté třídě. In: PSŠE: 6. třída. Příloha závěrečné zprávy o řešení grantového projektu: "Žák v měnicích se podmínkách současné školy. Praha 2001, 31s.
- Bittnerová, Dana: Realita hraní dětských her. In: PSŠE: 5. třída. Příloha závěrečné zprávy o řešení grantového projektu: "Žák v měnicích se podmínkách současné školy. Praha 2000, 25 s.
- Bittnerová, Dana: Transmise dětských formalizovaných her v herním repertoáru dětské skupiny. *Český lid*, 86, 1999, s. 310-324.
- Doubek, David: Pravý život s příklady ze třetí třídy. In: PSŠE: 3. třída. Příloha závěrečné zprávy o řešení grantového projektu: "Žák v měnicích se podmínkách současné školy. Praha 1998, 19 s.
- Doubek, David: Šplhání a podvádění. In: PSŠE: 5. třída. Příloha závěrečné zprávy o řešení grantového projektu: "Žák v měnicích se podmínkách současné školy. Praha 2000, 13 s.
- Frolec, Václav: Dítě a tradice lidové kultury. Brno, Blok 1980.
- Caillois, Roger: Hry a lidé. Praha, Nakladatelství studia Ypsilon 1998.
- Huiziga, Johan: Homo ludens. Praha, Mladá fronta 1971.
- Kučera, Miloš: Láska v jedenácti a dvanácti. *Pedagogika* 44, 1994, č. 1, s. 68-76.
- Kučera, Miloš: K problematice hry: příklad pubertální třídy. *Lidé města* 1, 1999, s. 3-28.
- Mareš, Jiří, Křivohlavý, Jaroslav: Komunikace ve škole. Masarykova universita, Brno 1995.

- Pospíšilová, Jana: Folklor a život dětí. In: Sirovátka, Oldřich a kol.: Město pod Špilberkem. Brno 1993, s. 110 – 122.
- Pospíšilová, Jana: O hrách a zábavách dnešních dětí. In: Národopisné studie o Brně. Brno 1990, s. 172-184.
- Scheufler, Vladimír: Dětské skupiny. In: Stará dělnická Praha, Praha Academia 1981, s. 139-143.
- Špetová, Edita; Mikulášková, Lenka: Výzkum herního folkloru žáků 8. třídy. Pedagogika 51/2001 č. 4 s. 454-470.

PŘÍLOHA -

CHRONOLOGICKÝ PŘEHLED HERNÍCH AKTIVIT

13.9.2000

- Pepa a Bořek si kopou s hakisákem, přidávají se k nim dva kluci ze 7.D. co jsou sem rozdělení, holky (Kiška, Gita a Denisa) se zmocňují hakisáku a hrají něco jako baseball, Denisa nadhazuje a Gita a Kiška odpalují lahve. Nina chce dvakrát vstoupit do hry ale neuplatňuje se. Pak si kluci berou zpět hakisák a hází si sním přes třídu. Rozdělení chlapci ze 7.D. se snaží jim míč odchytit. Vede se to však Kristýně (také je zde rozdělena). Nechce míč vrátit a tak Bořek jí bere láhev a pohazuje si s ní. Pak bere tašku, kterou mu kluci podávají. Kristýna lhostejná. Tak mu kluci radí ať vhodí láhev do koše. Na to Kristýna slyší a mne hakisák mezi prsty ve zdvižené ruce. Ohlašuje: “Výměna.” Kluci ze 7.D. komentují: “Dá si ho do podprsenky a nedostal bys ho.”
- Roman a Karel si zkouší pozdravy Heil Hitler. Zvedají ruku.

20.9. 2000

- O přestávce se Fanda a Kryštof honili Vráťu. Vzali mu pikslu od svačiny a přihrávali si Fanda s Kryštofem až posléze hodili pikslu do koše. Vráťa vyndal.
- O přestávce se Kiška a Darina pošťuchovaly. Kiška dala Darině malou, ona jí větší. Kiška se ohradila, že Darinu tak nepraštila, začali se plácet dlaněmi do dlaní. Gita jim vstoupila do plácání. Dlaní se snažila zamezit, aby se plácaly. Poplácaly tedy Gitě ruku.
- Ptala jsem se Lady a Niny na tleskací hru v družině, kam chodí Nina pomáhat mamince. Nina řekla, že tam se netleská. Lada: ale my tleskáme. Já. Rybanu? Lada: tak nějak. Já: ukažte: Nina: To už neděláme: Lada: Včera jsme tleskali, protože se ti chtělo. Vanda inspirovaná povídáním o tleskání začala holkám ukazovat přetlačovanou, kdy se dvě dívky postaví proti sobě a dlaněmi tlačí na sebe proti sobě až do doby kdy jedna z hráček ukročí nohou. Ta prohrává. Lada vytlačila Ninu. Nina se brání: “Ty jsi větší.” Pak to ale ještě čtyřikrát zkoušely a smály se. Nina kybicovala jak má Lada stát.

3.10.2000

- Někdo bral Vráťovi tašku, pak ho zatlačovali kluci lavicí ke zdi, šoupali lavicí, za kterou seděl.
- Helena dráždí Martina a Olleho, že se dotkla Vandy, které přezdívací Žumpa. Kluci před ní prchají.
- Bořek a Fanda se perou.

11.10.2000

- Luděk, Fanda a Tomáš se dohadují, že se po škole sejdou (na skate). Luděk říká, že si hodí věci domů a Tomáš půjde s ním, Fanda, že si věci také hodí domů. Připojí se k jejich hovoru Vráťa. Fanda ho okřikuje: “Vratka drž hubu.” a naznačuje útok na Vráťova ústa. Pak se vše sklidňuje a kluci mluví o skatu. Vráťa má patrně nějaké návrhy. Fanda ho opět

okřikuje: “Vratko, půjdeme nejdřív domů a pak tam...Chápeš to?” Luděk, který sedí vedle Kosti, ho bere pod krkem a dusí ho. Fanda se přidává zepředu. Vráťa se vymaňuje a utíká. Vzadu ve třídě ho kluci dostihnou a trochu tam zápasí. Vzbuzuje to pozornost dalších kluků. Fanda zápasí s Vráťo. Luděk jako Káča visí Mítovi na zádech. Přichází Bořek. Zatlačuje Fandu mezi skříně. Luděk se připojuje za Bořka a posiluje přes na Fandu. Po chvíli se akce končí. Mít'a vyzývá k dalšímu kolu: “Bořku do díry.” Do “soutěsky” je však opět vtlačen Fanda, neboť on chtěl naplnit Mít'ova slova, a jemu se Bořek ubránil. Přichází Helena a dlaněmi dusá Bořka na Fandu. Poté Bořek přestává tlačit na Fandu a skupinka se rozchází. Fanda je ve tváři úplně červený.

- Vráťa doráží na Fandu. Fanda: “Nech toho, vzdávám se.” Nemá chuť se strkat. Vráťa však toho nenechává a přiráží lavici na stojícího Fandu. To Fandu zlobí a rozbíhá se za Vráťou, dostihne ho a šťouchá ho rukou. Helena jejich počínání komentuje slovy, že Vráťa není normální, proč Fandu stále provokuje. Na to se jí dostává odpovědi: Nejsem, a proč bych byl.”
- Nina volá na Helenu: “Už to zase začíná s těma křupkama.” Helena jde a chce asi křupky od Olleho. Prý včera kluci po sobě křupky házeli.
- Mezi tím Vanda prošla kolem něčí lavice. Olle volá: Je ona se toho dotkla. Máš všechno prosmraděný? Nina bere Olleho věci a otírá je do Vandy. Ta se sice odtahuje ale neprchá. Helena také přichází k Olleho věcem, bere do ruky časopis o počítačových hrách a volá: “Hele Playboy.” Olle odpovídá: To není žádný Playboy ty děvko zkurvená, hnusná.
- na počátku hodiny, nese Olle přes mikinu zbytek křupek do koše, protože se ho holky – tedy Vanda dotkla.
- o fyzice: Helena nějakému klukovi vzala lahvičku, na Vandu: Vando nemáš žízeň?” Po chvíli: “Nechceš si něco napsat?ů a bere Romanův penál. Vanda s ním hází s Helenou. Karel na to: “Tak teď seš plesnivá.” Vanda hází penál po Romanovi, ten uhýbá. Bere penál ze země a otírá ho o Olla. Ten mu ho bere a hází s ním dopředu k lavici Míti.
- Helena se při fyzice ponouduje. Hraje si s pravítkem, dělá, že si ho strká do úst. Z profilu to tento dojem navozuje. “A teď zas zpátky” komentuje své počínání. Pak pravítkem šťouchá Vráťu. Tím akce v hodině fyziky končí.
- o přestávce kluci zase bojují. Vytřeli Fandou vodu. Fanda je nyní opravdu naštvaný na Tomáše, který to způsobil. V tuto chvíli na Fandu doráží Vráťa, aby spustil obvyklou hru. Fandu to rozzuřilo, že to dělá nyní v této vážné situaci.

19.10.2000

- Ole se pere s Romanem. Karel se mezi mě plete. Neuplatňuje se a odchází. Přichází Kryštof. S napřaženýma rukama sahá Karlovi do obličeje, po chvíli na něj hází nějaké tašky. Karel uhýbá. Kryštof drží ohryzek a volá: “Kapic, to je od Žumpy.” hází to na Karla, Karel na Olleho. Ohryzek lítá vzduchem.
- Ohryzek zalítl do druhé skupiny kluků (Fanda, Mít'a, Luděk, Tomáš). Kluci na Kryštofa, že je prase. Kryštof inspirován hází do skupiny ubrousek. Fanda ho hází zpět. Kryštof odchází z třídy pryč.
- Vráťa našel ohryzek. Zasáhl jím nic netušícího Fandu, který nestačil zareagovat a včas a dostatečně uhnout. Reaguje: “Vratka, už mě neštvi.” Ale nechává to být.
- Třídou lítala krabička od pití. V jedné chvíli zůstala u Míti. Ten zbyteček z ní vykapával Fandovi na hlavu. Tomáše to asi inspirovalo k naplnění krabičky a k naznačování, že kluky poleje.
- při suplované hodině se Gita a Kiška pošťuchují. Hrají si na ubližování a smiřování. Bouchnou se pěsti do ramene a pak to místo hladí. V této činnosti se střídají. Nevím zda to nebyl původně spontánní útok , který byl převrstven hrou.

- kluci se vsázejí na jakou barvu si obarví vlasy. ...Mít'a žertuje, že to asi udělaj temperou...Jako odpověď bere Luděk fixu, ať si Mít'a udělá proužek na hlavě fixou. A pokračuje: "Nechceš mít černý brejle. To by nebyl problém." a naznačuje, že Mít'ovi jeho brýle začerní fixou. ..Tato zábava se vynořuje i při hodině. Luděk oslovuje Fandu a Mít'u , zda nechtějí mít černé zuby. Bořek se zajímá, co se děje. Luděk: "Ty chceš taky černý zuby." a začíná mu je čerňit.
- Bořek mění zábavu a bere Lud'kovu sousedovi sešit. Tahají se o něj. Tomáš bere Bazův a vyjednává: "Sešit za sešit."
- Kryštof našel inkriminovaný ohryzek, když šel pro zapadlý papír. Hrozil, že ho po někom hodí, ale nakonec ho položil do lavice.
- Kryštof jde s rukama nataženýma před sebou, protože se dotkl Vandy – má je od žumpy.
- Kluci opět natlačují Fandu do rohu.
- Kryštof chce udělat Gitě za krk "lepáka", ta se mu však snaží vykrotit.
- Gita a Miša se tahají o lavici s Lud'kem, chce jim zasednout místo ??? ověřit s Rendlem

24.10.2000

- Bořek se snaží získat batoh Olleho. Chce se do něj podívat, chce si prohlídnout vypálené CD s hrou Black. Je to Ollův dárek, který připravil pro Karla k dnešním narozeninám. Přetahují se.
- Fanda se pere s Vráťou. Vráťa útočí a smýká s Fandou o lavici, pak přichází Tomáš a dělá totéž. Fanda se vymaňuje, ale neútočí na Tomáše nýbrž na Vráťu. Fanda tedy na oplátku smýká s Vráťou o lavici. Pak útočí vzájemně pěstmi do zad. Na otázku zda je to nebolí, odpověděli, že ne.

1.11.2000

- Kluci si házeli slupkou od pomeranče. Slupka letěla náhodou na Gitu, ta se vyhnula a jinak nereagovala, její lhostejnost byla distancí od chlapecké zábavy.
- Denisa hraje věšteckou hru s kartami (otázka partnerských vztahů). Dávala i mně, Kryštof přiběhl a bere jí karty. Je ale Denisou odehnán.
- Při rodinné výchově učitelka probírá chování dětí o přestávkách.Upozorňuje na to, že se k sobě nechovají hezky. Připomíná kauzu Lud'ka a Tomáše, kteří se honili, až z toho měl Luděk úraz. A vyzvala Lud'ka, aby to popsal. Luděk vypověděl, že uklouzl na vodě, spad na záda a vyrazil si dech, ale problémy měl až druhý den. Učitelka tedy opět zopakovala, že se k sobě chovají špatně. Tomáš se brání: "Jsme si tak hráli." Učitelka zpochybnula, že by to byla hra a argumentovala: "Luděk ještě dnes nemůže cvičit."
- A učitelka pokračovala: "I dnes se honili. Žofka a další... Ono je takové pořekadlo – nakonec plačky." Gita opravuje: "Hračky plačky."
- A včera se zase honili Olle a Pája. Martin na to: "Pavel buzeruje." Učitelka nereaguje: Pavle, když si budeš něco vyřizovat s Ollem, tak se s ním nebudeš prát." A dovysvětluje: Olle mu to oplácel, že z toho má rozseknutý ret, bolest hlavy a nervový otřes. Kdyby to byl dospělý člověk, tak je to na soud."
- Učitelka tedy vyzývá děti aby si nosily do školy hry, hakisáky, když nemají ať si jdou něco koupit. Zároveň vyhlašuje generální zákaz honiček a braní věcí. Ještě se poradí s Mít'ou (předsedou třídy) a se dvěma děvčaty jak to řešit, protože nechce tyto věci vynášet. "Jak se taky říká s klidnou hlavou by měl člověk jednat." A dodává: "Kluci si napíší do žákovské knížky: Honil jsem se o přestávce." Martin se dusí smíchy.
- o přestávce Kryštof dorážel na Denisu a Darinu. Sportovními botami, které měl na ruce, naznačoval, že se dívek dotkne. Denisa, která nesla třídnici, ji využila jako štít, do něj Kryštof již narážel.

- Nina provokovala Denisu, štípala ji. Denisa se ohradila, že si nemají ubližovat. Svými slovy vlastně reagovala na poučení učitelky. Nina tedy začala Denisu úlisně silně hladit. Denise to bylo samozřejmě nepříjemné a odtahovala se.
- Vráťa, Olle a Karel se poprsávají. Vlastně se nehoní, jsou to vzájemné útoky. Na konci přestávky Olle upozorňuje Karla, že má flek na zádech. Ovšem nikoliv od Olleho ale Olle jako viníka označuje Romana.

7.11.2000

- Kiška a Gita se škorpi. Gita usiluje o kontakt a pozornost Kišky. Sahá na její věci, mimo jiné i na láhev s pitím. Kiška ostře: “Já ti taky nevošahávám tvoji svačinu, tak mi na ni nešahej. Gita začíná šahat tedy na Kišku, a to stále důrazněji až to vypadá jako malé rány dlaní. Kiška se opět brání: “Musíš mi pořád něco dělat? Já po tobě taky nesahám.”
- Gita sedí uprostřed na Slávkově a Kiščině lavici. Vedle ní na své polovině sedí Kiška. Kiška obviňuje Gitu, že ji kope, a ať jde pryč z cizí lavice. Gita se brání, že to není Kišky lavice a přitom se sune na Slávkovu stranu. Kiška na to, že je to Slávkova lavice. Načež se hádají, aby šla Gita pryč, protože Kišce ubližuje.
- Nějaký kluk napsal na tabuli Fanda + Gita. Fanda šel a napsal Martinr + Lúďa. Kryštof přišel a udělal nad r háček, takže to vypadá jako Kiška. Kiška volá: “Buku, ty kreténe..” A obrací se na Ludka: “Míro smaž to.” Luděk tak činí a tza to se mu dostává od Kišky poděkování: “Díky.” Po té někdo napsal mokrou houbou Fanda + Gita. Pak se tabule smazala.
- Fanda se honí se Tomášem a s Vráťou. Fanda volá: “Boj na život a na prd.”
- V šatně před tělocvičnou se kluci opět honili a zkoušeli chvaty. Drželi se zezadu a házeli toho, koho drželi, stranou.

15.11.2000

- výměny Magic karet

22.11.2000

- Děti mají mít služby před sborovnou. Vznikly v této souvislosti dohady. Nevědělo se kdo má jít, a tak Fanda poslal Romana a Pavla. Když se ale podíval do seznamu, zjistilo se, že má službu on s Mítou. (Holky také kontrolovaly, kdy budou mít službu. Kiška se rozčilovala, Proč je v seznamu uvedena pod příjmením).
- Tomáš a Fanda jsou ve sporu (nepostřehla jsem proč). Tomáš: “Ses pěkně nasral.” Fanda nereaguje. Tomáš přidává: “Na mě nemáš Fando!” Fanda: “Rozbiju ti hubu jako ve dvaadvacítce (učebna č. 22)” Perou se. Tomáš se drží, rozhodně není poražený, ale taky nevyhrává. Přichází ke klukům Kryštof a snaží se je roztrhnout, drží je od sebe. Přestávají se prát a rozcházejí se Tomáš komentuje: “Taks mi zase rozbil hubu.” Fanda nereaguje, oddychuje. Tomáš přidává: “Ty bys nerozbil hubu ani Kišce.” Holky na to nereagují, byť scénu sledovaly. Fanda si jde sednout na místo. Je sám. Nikdo na něj nemluví. Až já prolomuji jeho samotu. Okamžitě se přidávají holky a po příchodu Fandova kamaráda Míti si povídá i s ním.
- Fanda alergizován Tomášem a snaží se ho shodit formálně. 1. Využívá své pozice při rozdělování služby a posílá Tomáše na službu. 2. Snaží se Tomáše zkompromitovat před učitelkou. Když Tomáš řekne, že v jeho projektu ideálního bydlení je jeho dům místem mejdanů, Fanda vede “ránu pod pás”: “Když jsou tam ty mejdany, pije se tam a kouří.”
- Podle výpovědi Heleny den před tím přinesla Helena voňavku do školy. Kryštof ji na Heleně vyprosil a začal s tím stříkat, jako když střílí. Pak to dělal i se zapalovačem. Nejvíce se údajně útočilo na Fandu.

28.11.2000

- Magic karty

- Fanda a Kryštof se o přestávce prali. Fanda honil Kryštofa a chtěl ho zbouchat. Důvodem bylo, jak uvedl Fanda, že Matěj Fandu rozčiluje, protože se stále frajeří. Fanda opět nedokázal soupeře srazit na zem, i když se o to snažil. Pak zápas skončil, pustili se. Kryštof ovšem ještě dělá, že dá Fandovi pěstí. Zdá se, že se Fanda trochu bojí, že by to Kryštof mohl skutečně udělat. Kryštof měl stejně ještě řeči na Fandovu adresu, aby dokázal svoji srdnatost v boji. Pak jde akci konzultovat k Ludškovi a Tomášovi. Tomáš reaguje: “Máš mu dát ránu.”
- Kluci směňují Magic

6.12.2000

- Magic
- O přestávce před fyzikou Fanda škrťí Tomáše. Učitel je proto poslal zvedat a otáčet židle.

19.12.2000

- Fanda, Vráťa, Míťa se baví magic kartami
- U zdi stojí Bořek a Pepa, Pavel, Olle a Martin do něj šťouchají. Bořek se brání. Následkem toho Pavel odchází z hloučku, sedá si do lavice a překonává pláč.
- I další přestávku se Olle, Karel a Martin provokují. Karel něco řekl. Olle na to k Martinovi: “To je důvod zbít Karla.” Karel se otáčí: “Zbijeme Martina.” a šťouchá do něj. Olle přes Martina, či chráněn jeho tělem šťouchá do Karla. Pak se cosi stalo a Olle utíká, Karel za ním. Přichází Bořek chytá Karla a komentuje: “Kájík se naštvál.” a hladí ho po hlavě. Karel se vymaňuje a je za to stíhán Ollem, Martinem a Bořkem. Olle ho navíc provokuje. Šrám, který má Karel na krku, vysvětluje jako cucflek od sestry. Honička se obrací. Karel honí ostatní a volá na Olla: “Zabiju tebe, protože jsi menší a slabší.” Olle se brání: “Nejsem menší.” A pokračuje v provokaci: “ A že sis to nechal udělat od ségry.” Karel napadl ale Martina. Drží mu krk “kravatou”. Martin volá na Bořka: “Bořku, dělej něco.” Bořek unuděně: “Co?”
- Kryštof a Denisa češou vlasy Kišce.
- Děti stojí ve frontě na známky. Vanda zklepala Karlovi na rameno a usmála se na něj. On se oklepal, aby na něm neulpěla “žumpa”. Pak ho plácla Denisa do zadku. To se také oklepal.
- Fanda sedí opřen o lavici a Martin sráží židli opěradlem na Fandovi nohy. Fanda nereaguje, odchází.
- Fanda a Vráťa se šťouchají. Vráťa asi pokračuje v předchozím škádlení. Fanda mu s úsměvem oplácí rány. Připojuje se Martin zezadu a doráží na Fandu opět židli. Podráží mu nohy. Fanda si sedá na zadek, protože židle mu skutečně vzala rovnováhu. Martin se ale do hry nedostal. Fanda se směje, baví ho, že na něj Vráťa nemá.

17.1.2001

- Roman, Fanda a Vráťa se honí. Po unavení se si jdou sednout. zájem o kartičky.
- Fanda honí Vráťu bere ho zezadu do kleští. Vráťa se brání. Přichází Olle a naráží ramenem do Fandy. Uspokojení z akce se pouštějí Olle přestává narážet. Fanda běží kolem lavic a volá ÁÁÁÁÁ. Je to impuls pro pokračování v honičce. Fanda je “uštván” a se šťouchá. Přichází Martin a věší se na Fandu. Fanda se ho snaží setřást. Martin volá na Kryštofa: “Mám ho, sendvič.” (výzva k zvláštní figuře v praní se. Zúčastnění se lisují na sebe jako salám, sýr, okurka atd. v sendviči). Když se perou aby Fandu dostali na zem a mohli se na něj položit, Olle opakovaně kope Fandu do zadku, jak leží na zemi. Tomu se Fanda nemůže v tu chvíli bránit. Fanda se tedy vymaňuje. Shazuje Olleho na zem a silou ho udeří pěstí do zad. Odchází a mne si pěst. Jde si sednout. Nevypadá ani naštvaně ani ukřivděně. Vzadu kluci se ještě šťouchají

- Mít'a sleduje Fandu, když se pere, napjatě. Má radost, že Fanda vyhrál, tichou radost. Nijak se do hry nezapojuje.
- Gita, Darina, Kiška a Denisa si povídají – zájem o ně Kryštof a Martin.

23.1.2000

- Kryštof zájem o Gitu a Kišku.
- Manipulace s mobily. (Gita, Darina, Kiška, Fanda)
- Na zemi ležel kapesník. Ničí nebyl. Učitelka vyzvala Mařeje, ať ho hodí do koše. Kryštof jde a všem, kolem nichž jde, jim máchá kapesníkem před obličejem. Kiška, Gita, Mít'a, Fanda, Luděk, Tomáš, Bořek a Martin se tváří, poslední dva teatrálně odklánějí.
- Roman a Olle zápasí. Vítězí Roman. Přichází Tomáš a ramenem do Romana strká a něco mu říká. Na to Roman odpovídá: "Já mu nic neudělal." Tomáš ještě se na Romana natlačuje a pak se rozcházejí.
- Kryštof volá: "Uděláme sendvič na Bazarovi (Bořkovi)." Fanda: "Bazare pojd' sem." Bořek si to míří dozadu ke klukům. Fanda rozjásaně: "Ne, nechod'." Někdo vykřikl: "Všichni na Bazaru!" Bořek se brání Tomášovi, Martinovi, Ollemu a Romanovi. Fanda jen přihlíží. Bořek shazuje Martina, poté odpadají i Olle a Roman. Zůstává sám Tomáš. Fanda: "Tomáši, sundej ho." Tomáš se snaží Bořka přeprat, ale nepodaří se mu to. Fanda to shrnuje: "Bořek je nesmrtelný."
- Darina, Kiška, Denisa a Kryštof se baví. Darina vzala Kišce botu. Chce rozjet tahanici o botu. Kryštof ale galantně vrací botu Kišce. Darina se tomu diví a tváří se ukřivděně. Denisa se snaží vzít Kišce botu znovu. Ale nevede se jí to.
- drobné šťouchání mezi Fandou a Vráťou. Na to Fanda vybíhá a čeká, diví se, proč Vráťa ho nepronásleduje. Fanda gestikuluje: "Co je?" Vráťa však slyší, že přichází učitelka, a proto stojí. Fandovi odpovídá: "Učitelka."
- Ole bere Fandovi batoh. Dává si ho na záda a utíká. Jak je batoh otevřený, tak se z něj sypou věci. Fanda se naštvál: "Dělej, dej to sem." Olle poslušně sundává batoh. Fanda uklízí věci. Zjišťuje, že chybí klíče. "A naval ty klíče." Olle : "Já je nemám." Kluci volají na Olla: "Ole uteč, nebo tě zmlátí." Fanda je opravdu naštvaný a rudý v obličeji. Olle ale nemizí a směje se situaci. Klíče našel Roman, asi je nezúčastněný a vlastně jde je Fandovi vrátit. Fanda však na něj hrubě vyštěkne, ať mu klíče dá a vytrhává mu je z ruky. Olle je stále u Fandy a vysvětluje mu akci, zlehčuje situaci.
- Fandovi zase berou batoh. Kryštof ho tak provokuje. Fanda si to však tentokrát uhlídal.
- Roman a Karel a Olle se šťouchají vzadu ve třídě. Navrch má Roman. Olle volá na Tomáše: "Pomoc, on nás bije." (Vlastně chce vtáhnout Tomáše do hry. Zároveň se snaží zreplikovat situaci na začátku přestávky.) Tomáš na to: "Vyříd'te si to sami." Olle to však nevzdává: "Bořku pomoc, on nás bije a dívá se ti na prdel."
- O přestávce před matematikou našli děti na jedné z lavic penál. Spustila se "vybíjená", snaha zbavit se penálu. ...Kiška hází penál po Martinovi, ten jí to vrací. Kiška tedy hází po Vráťovi, netrefuje se. Penál končí u Slávka, který akci pouze sleduje. Bere penál a uklízí ho do lavice. Gita mentorsky, že se má dát penál na stůl (katedru) a také tak učiní. Vráťa však chce asi splatit Kišce útok, bere penál a hází po Kišce. Trefuje se, Kiška nadává: "Ty hajzle mrňavej!" Gita tentokrát prosta pouček se chopí penálu a hází po Martinovi. Ten vrací. Bere Kiška a míří na utíkajícího Martina. Zasahuje ho. Ten to oplácí, ale trefuje Gitu do stehna. Martin křičí: "To nebylo ode mě, ale od Kišky." Gita naznačuje, že jde Martina zmlátit, ale nakonec se shýbá pro penál a jde ho položit na katedru.

8.2.2001

- Bořek přichází do třídy, bere Fandu za kapucu a táhne jí do zadu. To Fandu škrtí. Bořek táhne Fandu k lavici. Fanda se směje. Po této Bořkově “zdravici” se kluci pouštějí, jakoby se nic nestalo.
- Denisa, Nina, Kryštof si prohlíží mobil. Připojuje se Darina – mobilují si, ale neberou hovor, aby neplatili.
- Kryštof vzal Edovi penál a šermu s ním Edovi před očima. Eda mu pohotově bere batoh. Dochází ke klidné výměně.
- Kiška a Darina si vzájemně kroutí ruce v úrovni prstů. Asi Kiška pošádlila Darinu, že se bojí provolat peníze na mobilu.
- Kryštof provokuje Vráťu. Kryštof si vzal Mít'ovu učebnici, když tu Mít'a není, a šermuje s ní. Vráťa se brání pravítkem. Přichází Mít'a a ohrožuje se, že mu roztrhnou obal. Vráťa, který není zvyklý na šarvátky s nekararady (provokuje se nejčastěji s Fandou), je dost vytočen: “Běž do hajzlu.” reaguje na Kryštofovu vlezlost.
- Mít'a a Fanda točí mincí jako Káčou. Soutěž, komu vydrží se točit nejdéle. Kryštof se připojuje a strhává hru na vlastní exhibici. Nechá si měřit čas.
- Bořek při obchůzce třídou vzal penál Ladě a Karlovi. Lada si ho bere zpět. Karlův Bořek rozebírá na jednotlivé části.
- Kryštof vymyslel hru- trefovat se magnety na magnetickou tabuli. Připojuje se Bořek. Daří se mu ze vzdálenosti 2,5 m trefit tabuli tak, že magnet se drží na tabuli. Při všech ostatních pokusech magnet se odráží a letí pryč. Bořek spokojen s sebou odchází. Kryštof marně a o to zoufaleji se snaží o úspěšný hod.

20.2.2001

- Bořek bere Fandovi batoh. Fanda za ním běží. Bořek hází batoh na Pepu. Ten reaguje v poslední chvíli ale stejně dostává ránu batohem do ramene. Pepa surově bere batoh a mrská s ním o Fandovu lavici. Batoh dopadá na zem. Fanda nadává Michlovi, že je debil.
- Martin pak domlouvá Bořkovi a Fandovi . Vypadá však jako Kašpárek, spíš jim komentuje vztah.
- Z domluv se stal útok. Martin bere židli a útočí na Fandu židlí. Fanda ho ale razancí nástupu protiútokem zahání pryč. Martin se vrací a pokládá židli na lavici, kde sedí Fanda a Mít'a. Oba ho spíš ignorují. Mít'a komentuje s distancí v hlase: “To je debil, di do hajzlu.”
- Gita a holky mobilují. S mobilem i Roman, Martin, Pepa, Karel, Olle a Bořek.
- Bořek si sedl Pavlovi na místo. Pavel ho odstrkuje. Za to mu bere Bořek věci a hází je do koše. Tím se zvedá a hledá pak jinou zábavu.
- Karel a Roman vystřelili najednou z místa. Na jaký podnět jsem nepostřehla. Jdou dozadu za lavice. Zde se perou, či spíše střídají bojové chvaty. Fanda: Nechte se! A stojí mentorsky před nimi. Oba chlapci kamení. Nic nedělají, pokračují, až když Fanda odchází. Asi nechtěli, aby se Fanda přidal do jejich hry. Přichází Vráťa: “Nejseš rudej, Kostolníku?”, komentuje. Přichází se podívat i Olle. Kluci na chvíli přestávají. Stojí vedle sebe a opírají se o zeď. Olle poodchází. Kluci začínají opět zápasit.
- Přišla učitelka něco vyřídit s Edou. Fanda volá se zvláštním mentorským tónem v hlase: “Kostolníku nech ho!”
- Roman a Vráťa se šťouchají. Vráťa po chvíli odchází a drží se za rameno, do kterého ho Roman udeřil pěstí. Fanda na to reaguje: “Ty jsi zranil Vráťu, tak tos neměl.” Roman zaujímá obrannou bojovou pozici, Fanda ale nic (je zde učitelka), oba se smějí a Fanda jde si zase po svém.
- Učitelka odchází. Fanda skáče na Vráťu. Vráťa padá na zem a Fanda do něj okamžik buší.

- Tomáš volá: “Všichni na Romana.” a presuje ho k pianu. Má sice publikum, ale nikdo se nepřipojuje. Tomáš toho nechává.
- Roman zase zápasí s Karlem. Tomáš se jim zase do toho plete. Roman na to: “Ty vole Tomáši, dej si ?vodpich?!”
- Fanda se boxuje s Vráťou. Kdosi se chce zapojit. Fanda ho odmítá: “To je jenom mezi námi dvěma.” Tomuto zápasu přihlíží Slávek a Mít’a. Mít’a se opravdu dobře baví.
- Fanda si sedl na Mít’ovo místo. Mít’a volá na Vráťu: “Vyžeň ho, tam sedim já.” Nechává to však být a odchází si číst nástěnku.
- Vráťa na Fandu útočí židlí. Bouchl Fandu pod koleno. Fanda se bolestí předklonil. Vráťa se směje. Mít’a na to:” Dej mi už tu židli” a sedá si. Ruší tím Vráťův další případný útok.
- Roman zase zápasí s Karlem. Roman Karla polochtal. Karel vykřikl a brání se: “*To je podvod.*”
- Gita s holkama mobilují
- Vráťa bere sešit Fandovi. Fanda honí Vráťu. Vráťu chytá Bořek. Fanda bere Vráťovi batoh, že mu sní svačinu. Vráťa vrací sešit. Pak si ale bere batoh přes rameno a sahá Fandovi na sešit. Fanda však pobíhá po chodbě a o Vráťu se nestará. Vráťa se vzdává této provokace.
- Jakmile Fanda přichází Vráťa zase bere sešit a dělá, že ho jako hodí po Fandovi. Fanda si toho ale nevšímá. Pak jde za Vráťou sám a něčím ho provokuje a říká. “Nebud’ špek” (Slovní paralela na reklamní slogan internetového operátora Quick - Nebud’ šnek, bud’ quick.) Vráťa začíná boxovat do Fandy. Fanda uhybá a směje se. Vráťa toho nechává a Fanda zase provokuje. Vráťa se pěstí ohání, ve tváři urputný výraz.
- V šatně před tělocvikem Fanda vykopl Vráťovi botu. Vyletěla až na žíněnký, kde také dopadla. Vráťa za to praštil Fandu tou druhou. Fanda nereaguje, ale vyčkává, kdy by mohl tento akrobatický kousek zopakovat. Za chvíli se mu naskytla příležitost. Tentokrát ale bota zasáhla Vráťu do rtu. Fanda okamžitě: “Vrát’o promiň, Vrát’o promiň. Vráťa je však v amoku a Fandu surově bije. Fanda se mlácení směje a rukama si chrání tělo a uhybá. Do protiútoky nejde.
- Martin se smál Fandovi, že ho dostala Zárubová v zeměpisné Olympiádě a že i Darina byla lepší, že nemá ani na holky. Fanda se naštvál, srazil Martina k zemi. Sedl si na něj. Martin volal: “Pust’ mě, nech toho!” Po chvíli se nechal tedy Fanda “uprosit” a povolil.

9.3.2001

- Kluci se baví o Kryštofské pouti
- Pera s Kryštofem žertují o tripech.
- Nina a Gita mobilují.
- Kluci úspěšně provokují Gitu ohledně její lásky v 7.C.
- Gita mobiluje
- Kryštof bere Romanovi penál, prochází se s ním a hází ho do koše. Roman ale nereaguje. Eda se přidává “Romane, jde sem uklízečka vysypat koše. Máš tam ten penál. Roman: “Mně je to jedno, zaplatí to.” Sedí na svém místě a něco píše. Kryštof tedy penál vyndává a hází ho štitivě k Romanovi. Padá vedle Fandovy židle.
- Bořek a Luděk vzali Romanovi boty a schovali mu je za skříň. Roman je hledá. Kluci se mu smějí a volají. “Samá voda.” (9.3.2001)
- Kryštof zvedl Denise sukni se slovy: “Nehal se, odhal se.” (Paralela reklamního sloganu mobilního operátora Pegas na Twistkartu – “Nevaž se, odvaž se!”)
- Helena se šťouchá z Bořkem. Ten je z toho přepadlý.
- Helena vzala Kryštofovi tužku. On si toho však nevšiml. Tak Helena natahuje ruku s tužkou, aby jeho pozornost upoutala.

- Eda hází s Romanovým penálem až spadl na zem. Na to Roman hází ten Edův do koše. Na oplátku Eda shodil Romanovu učebnici a sešit na zem. Roman se vrací od koše a práská Edu po hlavě se slovy: “Svině.” Načež si sbalil tašku a shodil Edovi věci.

15.3.2001

- Kryštof se na vážno pral s Kopečkem ze 7.C. Důvod byl malicherný, ale v podtextu byla žárlivost Kryštofa na pozornost dívek. Vadilo mu, že kluci z paralelky chodí za dívkami až do jejich třídy. Snažil se tedy nějakým způsobem Martina dostat ze třídy pryč. Něco si asi říkali, co je asi popudilo. Kopeček jak vypověděl Kryštof před učitelkou mu rozcuchal nagelované vlasy. To Kryštofa vytočilo. Nějak se bránil a na to mu hodil Kopeček láhev do koše. začali se prát. Kryštof ho odtáhl od sebe na nataženou ruku a snažil se vystrkat ze třídy. Kopeček ale zatlačil zpět. Jak ho Kryštof držel levičkou, snažil se mu dát pravou rukou pohlavek. Když se mu to podařilo pustil Kopečka a utíkal pryč. Kopeček ho však mezi dveřmi třídy dostihl. Chytil ho a byla tahanice spojená s nadávkami: Kryštof: “Neser mě.” Kopeček: “Zlomím ti rypák.” Pak se boj přenesl na chodbu. Váleli se na zemi až do příchodu učitelky. Celá třída s napětím sledovala boj, nikdo se nevložil. Kryštof měl po rvačce roztržený ret ze kterého crčela krev. Martin po boji zavtipkoval: “Seš nějakej barevněj.” Učitelka stroze vyšetřila událost. Jako důvod uvedl Kryštof rozcuchání. Učitelka odkázala Kryštofa na učitelku třídní a zakončila událost slovy: “Takhle byste se neměli chovat ani proto, že tě někdo rozcuchá.”
- Za Kryštofem ke třídě přišel kluk z 8. třídy, údajný rvač. Chrání prý Kryštofa. Jeho sílu potvrdily i dívky, když vyprávěly, že jednou málem rozbil hubu i Bořkovi (důvodem bylo, že mu Bořek řekl, že je “socka”)
- Přišla učitelka třídní a vyšetřuje Kryštofovu rvačku. Jsem si všimla, že se 7.C. na vás zaměřuje. Pavel: “Oni lezou za Hambálkovou.” Kryštof: “Oni lezou za holkama.” Gita (Hambálková): “To teda ne. Že se pak perou a pak jim teče krev (tak za to mi nemůžeme – nedopovězeno, ale tento smysl)” Kryštof: “Že vy jste ze všeho hned vyplácáný.” Učitelka: “Koho ještě provokují?” XY: “Fandu.” Učitelka: “Ten tu není.” Gita: Kluci chodí za klukama a teď to hází na nás.”
- Pavel umýval tabuli a máznul Helenu houbou na mikinu. Helena zareagovala: “Ty čuňáku.”, a vzala houbu a umyla mu s ní hlavu. Pavel: “Seš vyjebaná.”
- Tomášovu láhev se válí na zemi. Tomáš sám ji hází do koše. Pavel ji vyndává a hází na Tomáše. Tomáš se ale nenechává vyprovokovat. Bere láhev a přískoky a dvojskokem u koše završuje svoji “basketbalovou” exhibici. Láhev s velkou razancí hází do koše.
- Na tabuli Pavel o Heleně napsal. “Kolínská (příjmení Heleny) je snorlap.” (Snorlap je zkomolenina názvu druhu pokemona, který je velice tlustý). Helena vedle napsala o Pavlovi: “Drápek (příjmení Pavla) je homouš a už není panic!” Navíc přepsala své příjmení na Martin. Nina se postavila na stranu Heleny nebo možná si chtěla zkusit psaní provokace na tabuli: “Drápek je teplý”. Když svůj nápis dokončila, prohlídla si ho a celou tabuli smazala.
- Kluci teď volají Kolínská je snorlax. Dokonce to i zpívají

21.3.2001

- Při hodině matematiky si Kryštof vede monolog: Bořek je král. Bořek na to něco a Kryštof odpovídá: “Co kecáš.” Po diskusi Kryštof, Fanda a Bořek, Kryštof pokračuje: “Martin je z kurvy syn.”
- příprava Kiščiných narozenin. Plánování hry “Slíkejte se z kůže”, co hráli na horách. Nina odkazuje, že se jedná o “Flašku”.

- Při angličtině se Fanda hlásí. Vypadla mu tužka z ruky a pádem se rozložila. Martin ji anektuje. Fanda se zvedá jde jsi čísti posbírat. Martin mu brání. Fanda mu jako dává ránu pěstí. Učitel ho napomíná.
- Eda drží Vráťu a volá na Fandu – Fando podívej se, koho jsem ti chyt. Fanda přichází a masí Vráťu, kterého drží Eda. Pak Fanda začíná prchat, Eda vypouští Vráťu. Fanda se zastavuje, aby snížil svůj náskok. Opět se rozebíhá, shazuje v běhu za sebe penály z lavic, aby zbrzdil Vráťu. Obíhají třídu stále dokola. V jedné chvíli shazují Denisi penál, když právě se dívka vrací do třídy. Fanda ho sbírá a hází s ním na koš. Trefuje, volá: “Gól.” Oba kluci mizí, už se nehoní. Denisa bere penál, jde si ho uklidit. Nenadává.
- Lada si píše do notýsku srdíčka a I love.
- Na Denisu se chodí dívat kluci z devítky
- Kryštof: “Ježíš to ne, on je buzík.”, a odsedává si od Lojzy.
- Nina a Lada používají tajné písmo při fyzice. Radí se komu zavolat mobilem, aby to zvonilo.
- Do třídy přišel vzrůstem malý chlapec ze 7.D, takový Budulínek. Gita: “Háčku, tady je Kiška.” Gita vysvětluje, že si prý myslí, že ho Kiška miluje, někdo mu poslal SMS, že je to tak. Kiška neví, kdo to udělal. Je tím pobavena, je nad věcí.

27.3.2001

- Oslavy Kiščiných narozenin se účastnili. Gita, Denisa, Darina, Lada, Fanda a Eda (Eda nahradil Lud'ka – Luděk nemohl). Hrála se zde flaška. Dávali si úkoly. Kiška tancovala a Fanda chtěl vidět Kiščinu podprsenku. Z toho bylo všeobecné haló.
- Bořek vzal Kišce mobil a čte její adresář. Kiška je našťvaná a oslovuje ho: “Ty debile.”
- O přestávce je Fanda na chodbě, asi proto, že tam hledá ochranu před útoky spolužáků. Martin volá na Bořka: Fanda je připravenej? ja přísátej na zábradlí, je přísátej na zábradlí. Bořek nacpí Fandu dovnitř, měl bys ho nacpat.” Bořek jde na chodbu a přivádí Fandu. Fanda jde v zásadě v klidu, nesnaží se rozhodně vymanit, ani nevolá o pomoc. Olle komentuje: “Bořku, když ho otočíš, tak ho kopnu do prdele.” Bořek nějakým posuňkem akci končí. Fanda jde v klidu pryč.
- Bořek a Olle si pak prohlížejí pistolky, které si přinesli na Fandu. Olle má větší a Bořek menší. Fanda přichází a kluci na něj dorážejí. Přichází učitelka třídní a oslovuje Fandu: “Jakto že se necháš těma klukama vláčet?” Kryštofna to dvakrát po sobě vykřikuje: “Zrzavý jsou teplý.”
- Fanda sedí v lavici a hraje s Dvorským ze 7.C. Magic karetní hru. Kryštof přichází k hráčské dvojici a bere Fandovi kartu. Kryštof: Dík, já ji du prodat. Fanda v klidu: Dej to sem. Kryštof dělá, že odchází ale pak jde zpět a kartu vrací. To inspirovalo Bořka. Ten si bere a prohlíží hned kus balíku karet. Fanda dost našťvaně zvýšeným hlasem: “Dej to sem.” Na to Bořek to Fandovi vrací a komentuje svoji velkorysost: “Hodnej Bazírek”
- Martin provokuje Fandu. Bere mu učebnici a listuje v ní. Fanda se tváří, že ho to nezajímá, Martin vrací učebnici.
- Dívky se zajímají o chlapce ze 7.C. Kryštof: Darino: “Řek jsem Dvorskému, že ho Denisa miluje. Pošle jí SMS.” Darina se tomu směje a Denisa protáčí oči. Darina si stěžuje, že někdo rozkecal, že miluje Flička a že s ním chodí.
- Při zeměpisu Kryštof na Vandu: “Žumpo nevidim ti přes hlavu, Žumpo!”
- Při zeměpisu dostal Bořek další poznámku do sbírky. Chlubí se, že jich má již 22. Fanda si prohlíží jeho žákovskou knížku. Teď si to počítají i Olle a Martin. Martin jich má jen 15, zato Olle má víc. Hlásí: “Já mám 29.” Protože ruší hodinu, učitel vyzývá Olleho, ať mu dá žákovskou. Olle suše poznamenává: “Třicet.” Fanda: Bořek já mám pět.” Bořek:

“To seš machr. To jich snad má víc Mít’a.” Fanda: “Ten má tak dvě.” Kluci se ho ptají, kolik jich tedy má, Mít’a věčně odpovídá: “Málo, snad žádnou.”

3.4.2001

- Fanda a Olle hrají Magic. Přihlíží Mít’a, Bořek, Luděk, Pepa, Pavel, Karel a Slávek, kybicují. Mít’a na adresu Fandy: “To proti němu nepoužívej, to je sprostý.”
- Martin píše na tabuli mokrou houbou: “Fanda = GAY” Fanda ho srazil a smazal své jméno. (Včera Martin Fandovi zmačkal žákovskou)
- Při angličtině Helena něco vzala Vandě. Nina k Heleně: “Dej to Fandovi.” Vanda: “Dej to sem.” Helena na Fandu: “Fando, Vanda ti posílá dárek.” Vanda: “Dej to sem.”
- Fanda hraje s Ollem karty. Bořek mu bere paklík. Fanda: “Bořku, kašli na to.” Martin mu bere jednu kartu, že si ji nechá. Fanda: “Tak mi dáš bura.” Martin: Tohle koupim za dvě koruny.” Fanda. “Tak mi to kup.”
- Holky si povídají s Kryštofem
- Přichází učitelka třídní a upřesňuje propozice o škole v přírodě. Jedou na ni jen dívky a Fanda s Mít’ou (ten nakonec ne). Nina, která nejede, řekla, že tam holky jedou kvůli klukům ze 7.C. Kryštof komentoval, že se jedná o “sexuální exkursi”.
- O další přestávce si Vráťa prohlíží své Magic karty. Povídáme si, kdo je nejlepší. Já se ptám, zda Fanda. Fanda, že ne. Mít’a, že z nich je určitě Fanda nejlepší. Fanda: Vráťa vyhrál mistrovství světa.” Přichází Bořek a vysvětluje Vráťovi: “To pudeš, vezmeš ho pod krkem,” zároveň to na Fandovi předvádí, “a on řekne, žes vyhrál.” Fanda se stoickým klidem: “Nad Vráťou bych vyhrál já.”
- Při matematice Vráťa zatahuje Fandovi penál. Asi si myslí že to bude legrace, až to Fanda nebude moci otevřít.
- Při matematice mnoho kluků se baví kartami Magic
- Při matematice Bořek odhodil Fandovi sešit, Fanda si pro něj jde. Vráťa kope do Fandy, protože mu Fanda něco udělal, když se vracel od tabule na místo. Slávek chce po Vráťovi, aby mu dal facku, a při každém rozmachu mistrně uhýbá. Vráťa kope do Fandy, Fanda mu to chce vrátit, učitelka bere Fandovi žákovskou knížku. Eda a Vráťa se vzájemně štípou do tváří, pak Eda útočí na Vráťu a trefuje se mu do oka, omlouvá se.
- O přestávce vzal Olle Fandovi CD. Fanda si pro ně došel a dal Ollemu několik ran.
- Eda se šťouchá s Vráťou. Slávek přihlíží a volá: “Dej mu deku.”
- Martin provokuje Fandu, snaží se mu něco vzít. Fanda se ohnal a má pokoj.

11.4.2001

- O velké přestávce jsou děti na chodbě ve třetím patře, protože učebna přírodopisu se opravuje. Tomáš a Olle si kopají s Fandovou botou. Pak přiběhl zutý Fanda, ať mu Martin vrátí botu. Dostal ji zpět.
- Martin volá na Fandu: “Okusil jsi zakázané ovoce!” (za což má asi následovat trest) Naráží do něj.
- Přidává se Bořek. Fanda se obrací na Martina a sráží ho na zem. Po té jako vítěz odchází.
- Martin vede nový útok proti Fandovi. “Fanda s hlasitým pokřikem prchá a volá: “Pani učitelko.” Fanda se zastavuje, bojuje, leží na Martinovi. Martin volá: “Teplej je teplej.”
- Fanda si sedá. K Fandovi sem tam chodí kluci a strefují se do něj ranami. Fanda odpočívá.
- Eda útočí na Vráťu: “Cos udělal Fandovi?” a symbolicky do něho bouchá.
- Pak Eda bere Vráťu kolem ramen a zpívá: “Vráťa je náš kamarád, s Vráťou si každý chce hrát.” (Paralela na reklamní slogan na nápoj Edík)
- Pak jsou děti vykázáni učitelkou z 1. stupně do prostoru u schodiště. Všichni sedí na lavičkách naproti 1. A., kam chodí také sestra Fandy. Kluci zase šťouchají do Fandy, kdosi Olleho hází na Fandu.

- Pak je Fanda zase napaden Bořkem. Ten se ho snaží nacpat do třídy k jeho sestře. Fanda se brání. Kdosi vtípkuje, že může píchat svou sestru. Eda rozvádí: “To bude pěkný, budeš mít v žákovský poznámku: Píchal svojí sestru.”
- Pak se ještě Fanda pere s Bořkem a připojují se další, Fanda je prostě ničen.
- Nina to pozoruje s nelibostí. Když se Fanda sbírá ze země, oslovuje ho: “Že si to necháš líbit?!” Chce, aby její idol tomu udělal přítrž.
- Fanda je zničený, něco říká. Nikdo ho neslyší jen dr. Rendl. Ten tlumočí Bořkovi: “Fanda říká, že tě zabije.” Bořek na to: “To se dělá zabít kamaráda.” a jde, aby zopakoval útok. Dveře do 1. A., kam Fandu cpali, se však zavřely. Fanda: “Máš po ptákách.” Bořek: “Co?” Akce končí.
- Lada filosofuje na hodině RV: S nepřítelem nemáme bojovat, ale máme se s ním spojit. Kiška se diví: “Jak spojit?” Gita a Nina se smějí.
- Další přestávku organizace školy v přírodě.
- Holky radí Darině jak má jít s někým na rande a co tam dělat.
- Při fyzice píše Denisa SMS.
- Helena počítá procenta lásky.
- O přestávce se Tomáš, Olle, Luděk, Vráťa a Slávek šťouchají vzadu ve třídě. Někdo bouchl Tomáše do krku. Drží se za něj. Někdo se na to Tomášovi dívá, jak je zranění asi vážné. Otáčí se na Olleho s výkřikem: “Ty za to můžeš.” Přichází Bořek: “Počkejte, nechte mi Olleho.” Bere ho do sevření. Perou se. Je na zemi. Bořek na něj: “Lumíku, vstávej.” (Lumík je asi narážka na nějakou mediálně známou skutečnost). Olle však stále leží. Kluci se doprošují, aby vstal. Bořek ho kope do boty, pak Olle vymršťuje nohu a kopne Bořka do zadku.
- Tomáš se oklepal ze svého zranění a bere Fandu do sevření. Eda se připojuje a doráží na Fandu. Fanda skopává Edu a zbavuje se Tomáše.
- Fanda si vzal bez dovolení Mítovo CD. Mít’a. “Dej to sem.” Ale Fanda jde pryč. Mít’a: Tak ti vezmu penál. Fanda se vrací, že mu CD vrátí. Mít’a mává rukou, že vlastně nemusí.
- Bořek táhne Ludka. Protiútok Ludka a Tomáše. Bořek leží na břiše na zemi. Luděk a Tomáš ho pouštějí. Bořek je honí. Tomáš utíká na chodbu.

19.4.2001

- Při zeměpise se Fanda hlásí, že chce být vyvolán. Není. Bořek dělá na Fandu rukou posuňky, že je čůrák, že nebyl vyvolán: “Máš smůlu!”
- třídou koluje obrázek Lojzy. Je to provokační obrázek, na němž je Lojza zobrazen jako striptérka.
- Tomáš hraje na gameboy (složitá a výhodná výměna)
- O přestávce Fanda chodí po třídě a dýchá do košile, nebo spíše nadechuje se přes košili. Lojza chodí za ním a dýchá na něj. Fanda před Lojzou utíká. Jde si sednout na místo. Jde k němu Bořek a strká do Fandy. Už před tím ho bouchl loktem do zad, ale na to Fanda nereagoval. Nyní se však Fanda ozývá: “Au ty debile.” Bořek v ničem nepokračuje.
- Fanda ale vstává, neboť opět na něj dýchá Lojza. Fanda: “Jdi se dejchat ven.” a vráží do něj směrem ke koši. Fanda jde pryč, Lojza zase dýchací atak. Fanda: “Růžku (příjmení Lojzy), ty mě moc nesar.” A do třídy volá: “Růžek zamořil třídu.” Eda se připojuje: “Růžek je teplej.” Lojza následkem toho začíná honit Fandu. Ten prchá. (Lojza dělá, že ho to baví, podvoluje se své roli marginála – teplouše a snaží se využít, podobně jako Vanda Žumpa v 1. pololetí)
- Helena na Lojzu: “Ty zmrde, co mi šaháš na propisku.”
- Lojza si otřel svůj sešit o Fandu.

- Kluci si hrají s Pepovým penálem fotbal. Dávají penaltové kopy. Pepa jim penál bere a vkládá do lavice. Kdosi se podivuje, že to je Pepův penál. Přesto Bořek znovu bere a zase hrají. Kryštof se pokouší kopnout penál do výše. Pepa se snaží chytit. Daří se mu to a dává penál do tašky. Hráči i proto berou penál Edy, který sedí vedle Pepy v lavici.
- Bořek se otírá do Olleho a pak ho do sebe odstrkuje. Důvodem je, že šel dát na místo Lojzův batoh do kterého předtím s kulky surově kopali.
- V matematice se Tomáš vrací od katedry na místo. Lada natáhla nohy, aby snad zakopl. Tomáš je ale ostražitý. Komentuje: “Ladě uřežeme nohy.”
- O přestávce Tomáš s Fandou zkouší chvaty. Fanda drží Tomášovo v sevření. Po chvíli ho z vlastní vůle pouští. Tomáš povídá, že se z Fandova sevření ale dá dostat. Tak Fanda opakuje svůj chvat a Tomáš se snaží se ze sevření dostat. Bezúspěšně. Tomáš tedy říká Fandovi, že by ho ale mohl bouchat i v tom sevření. Fanda to bere jako přiznání porážky a Stěpiho zase pouští. Tomáš jde za Ludčkem, aby to zkusil s ním. Zase to nejde, ani Ludčkovi se Tomáš nemůže vymanit. Při zápasu couvají ke zdi. Luděk je vlastně natlačen na zeď a nešikovně se bouchá do lokte: “Au!”, vykřikne. Tomáš s uspokojením. “Tak vidíš!” a hrdě odchází.
- Při angličtině si Fanda půjčuje slovník od Edy. Eda nadšeně posílá a volá na Fandu: “Fandulko, Fandulko.”
- O přestávce Kryštof vyndává pistolku. Míří na Fandu, který na něj ale nereaguje. Povídá si s Mířou a Pavlem. Kryštof přesto doráží. Fanda se ohrazuje: “Nech toho.” Kryštof zapřádá hovor: “Já to mám na vodu i na kuličky.” Fanda ke kamarádům: “Stejně neumí mířit.” Kryštof odchází.
- Tomáš přichází ke Karlovi a staví se do boxerského postoje. Karel se velkodušně usmívá a zachovává si odstup: “Co děláš?” Tomáš pokračuje v boxu s poskoky. Karel: Tomáš ne, nejsem žádný pokusný králík.” Tomáš hledá jinou zábavu.
- Do třídy přichází kluk z deváté třídy. Volá na Kryštofa: Pojd’ sem, bisexuále.” Kryštof zůstává u okna, hluboko v bezpečí učebny. Denisa mu vysvětluje, že deváták Kryštofa bije. Prý mu vždy rozčuchá vlasy a hodí ho na dívčí WC.
- Při hodině českého jazyka děti stojí ve frontě na kontrolu domácího úkolu. Kryštof stojí za Gitou s pánví naráží do jejího zadku. Gita se ohrazuje a pouští ho před sebe. Situace se opakuje, tentokrát s Kiškou.
- Při ČJ sedí Fanda a Kryštof spolu. Kryštof mu něco vzal a Fanda mu kroutí ruku. Kryštof úpí, napomínán učitelkou. Tentokrát ale na Fandu nežaluje.
- Fanda stojí a baví se z Mířou. Olle si sundává boty a zezadu kopá Fandu, strefuje se do ledvin. Fanda se otáčí, ohrazuje se a utíká. Olle za ním. Střetávají se, šarvátka mezi nimi. Kolem nich se vytváří hlouček kluků. Fanda se proboxovává z hloučku, pohyby jsou teatrální – hraje si. Střetává se s Tomášem a buší do něho jako do boxovacího pytle. Volá: “Jsem automatická mlátička.” Tomáš před ním ustupuje k lavicím a otáčí se k Fandovi zády. Přichází Helena a dává Fandovi ránu. Fanda ale neví co má dělat, tak odchází na chodbu. Helena ho však následuje. Fanda před ní utíká, vrací se do třídy. Zde ho Helena pošťuchuje, opírá Fandu o zeď a bouchá ho. Fanda volá: “Pani učitelko pomoc. Pokus o znásilnění.” Helena si ještě do něj plácne a jde pryč.
- Kryštof a Kiška laškují. (viz zápis)
- Eda na Lojzu před hodinou matematiky: Od příští hodiny si sedám s tebou. Roman. “FUUUJ.” Lojza: “No to těžko, my tuhle končíme.” Eda: “Tak od příště, tady.”

2.5.2001

- Kluci šibovali lavicí, kde seděl Pepa a Roman. Naráželi s ní do Olla. Protože Micjal nebyl ve třídě, vzal mu Bořek tatrunku a rozdrtil mu ji. Zúčastnění se smějí a dohadují se, kdy ali na to Pepa přijde.
- Martin vzal Fandovi legitimaci MHD s fotografií. Fanda se snaží legitimaci ztopit. Martin volá: “Zahod’ kabát.” Fanda: “Není to nic, co byste neviděli.”
- Martin: “Ukaž to Gitě.” a p někom to posílá. Gita si to prohlíží a směje se. Přichází učitel. Martin: “Pane učiteli, Gita vám chce něco ukázat.” Učitel: “To se rád podívám.” Děti se smějí. Gita ukazuje legitimaci s fotografií. Učitel: “Jsi vypadal spokojeně.”
- Učitel vyvolal Lojzu. Ten ale nevěděl odpověď. Martin: “On je natvrdelej.” Učitel: “Nech ho bejt.”, k Lojzovi: “Podíval ses do gramatáku?” Lojza mlčí. Učitel: “Proč ses nepodíval?” Kryštof: “Protože je teplej.”
- O velké přestávce kopali Fandovi do batohu. Začal s tím Bořek a připojil se i Tomáš. Pak běhali po chodbě a stíhali Fandu.
- Kryštof volal na holky: “Fanda má tanga.”
- Fanda se baví mobilem, Tomáš, Luděk, Martin a Bořek sledují
- Gita také mobil, prohlíží si ho Kryštof.
- Kryštof přinesl maličký primeros. Škádlí Darinu, že je to pro Marouška ze 7. C., ať mu to vezme.
- Kryštof: “Martine, mám pro tebe tužku pro tebe – Retard.”
- Fanda vyzýval Vráťu, aby do něj plácl. Vráťa málo, Fanda, že je to málo. Přitočil se Bořek a dal mu ránu. A v bouchání pokračuje. Přichází Roman a přidává se. Fanda jde do boje s Romanem. Vykrikuje, že to si dovolovat nebude a že Bořek ... (je asi něco výjimečného). Z druhé strany do Fandy strká Tomáš a ptá se ho zároveň: Jestli mu přidává sílu. Fanda to nekomentuje. Fanda se vrhá do další akce volá na Vráťu, že mu smrdí z huby.
- Kryštof si dal kalhoty nad pas, aby napodobil oděvní styl Lojzy. Komentuje to: “Jsem nověj Růžek.”
- Pavel volá: “Mám perfektní příklad: Hambálková stála tři stovky, pak zlevnila o 44 procent. Mít’á mu skáče do řeči: “To by byla moc drahá.”
- Bořek vzal Fandův penál a pohazuje s ním. Po té ho na zadní lavici vysypává. Nina si bere Fandovo pravítko. Fanda jde ke svým věcem z penálu a uklízí je. Ztrátu pravítka neregistruje. Nina se tedy hází Fandovo pravítko na jeho lavici, ale ono přelétá a dopadá na zem. Nina se snaží zapojit někoho do hry. Vyzývá Darinu, ať to pravítko vezme a něco s ním udělá. Darina odmítá, že ho tam nehodila, že to není její věc. Tak se Nina obrací na Ladu: “Tam na zemi je Fandovo pravítko. pojď ho vzít a rozmlat’ ho.” Lada se usmívá. Nina: “Fakt.” Lada: “Já ti věřím.” Nakonec pravítko zvedla Darina, zcela klidně ho položila Fandovi na lavici.

10.5.2001

- Kryštof má míč na fotbal. Hází si s Martinem, dribluje a Martin se snaží mu míč odebrat. Dribluje tak, že Martina s míčem obchází. Kryštof vlastně točí Martina jako káču kolem jeho osy.
- Kryštof si kope s Fandou v uličce s míčem. Mít’á na to: “Vám to vezmou za chvíli,..”
- Na hodině přírodopisu paní učitelka hovoří o zdravotních problémech narkomanů. Připomíná, že jim je někdy třeba i poskytnout první pomoc při zástavě srdce. Zdůrazňuje, že činnost srdeční obnovíme úderem do prekardia. “Všichni si to vyzkoušíme na té panně.” Všichni se smějí. Kryštof: “Všichni na Gitu.” Učitelka: “Na nafukovací.” Další salva. Učitelka dotčeně: “Nikdo nic nezkouší.” Opět salva smíchu.

- O přestávce žertování, kolik kdo toho v sobě má.
- Fanda se zezadu věší na Vráťu.
- Luděk volá na Bořka: “Ty ty ty hone.” a stíhá ho krokem.
- Kdosi házel do koše penály všech, kdo již měli připraveno na matematiku: Mítův, Pepův a Edův. Mít’a si pro něj šel do koše, hodili mu to tam podruhé. Na podruhé něco vypadlo, Mít’a to dává dohromady.
- Při matematice kluci si pohazují s prázdnou krabičkou od Relaxu. Fanda – Eda- Vráťa. Vráťa hází do koše, netrefuje se. Vyzván učitelkou, aby to hodil do koše.

16.5.2001

- Fanda mluví s Vráťou, poslouchají Slávek a Mít’a. Jde kolem Kryštof a slyší narážku: “Ty jsi utek?” (před nějakou holkou) Kryštof: “Utíkej Káčo utíkej, utíkej, honí tě Vráťa divokej.” Vráťa nic. Fanda pokračuje jestli s ní něco měl a tak. Kryštof vyskakuje na katedru, stojí na ní v dřepu a volá: “Hrajem babu”. Nikdo si ho nevšímá. Tak Kryštof začne přeskakovat z lavice na lavici, dělá u toho opičky. Slyší z venku: “Paní učitelko...” Seskakuje z lavic.
- Martin, Mít’a a Kryštof se zajímají o gameboye.
- Fanda běží ze třídy, Bořek za ním mrská pravítkem. To se rozbíjí. Pravítko původně patřilo Mít’ovi. Ten se ale od něj distancoval: “Už se k němu nehlasím, už jsem ho věnoval Bořkovi.”
- Ole a Tomáš si hází Fandovým batohem. Fanda na Olla: “Ty hajzle.”
- Bořek má zbytky pravítka, nese je Mít’ovi. Ten to ale nechce, že to není jeho. Fanda ať to hodí do koše. Bořek že to bude házet na Fandu. Fanda na to ať si s tím podřeže a předvádí podřezání žil na zápěstí. Bořek vyzývá Olleho: Hoď to po něm. Házejí na Fandu, Fanda vrací oběma.
- Lojza vzal Fandovi batoh a hodil ho Bořkovi. Fanda jde po Bořkovi, ať mu batoh vrátí. Bořek vysvětluje, že ho dostal do rukou od Lojzy. Fanda útočí – strká do Lojzy se slovy: “Běž do píci, ty kreténe.” Lojza padl na skříň až v ní popadala vycpaná zvířata.
- Pepa hází po Fandovi zlomek pravítka, ale netrefuje se. Fanda: “Pepa je levej.” Pepa opakuje útok. Zase mimo. Fanda: “Ted’ já, já nejsem levej.” Ale ani on se netrefil. “Jsem levej.”
- Tak to zkouší Bořek, zda se mu podaří se trefit. Fanda uhýbá. Nyní je to už větší hra, víc legrace, méně agrese.
- Bořek má Fandův batoh. Dal mu ho ale Luděk. Fanda vybíhá za Luděkem dost rozzuřeně: “Já ti rozbiju držku.” Luděk utíká a dost se bojí až posléze utíká na chodbu. Tím akce končí. Kryštof se ptá Fandy: “Co ti udělal.” Fanda nereaguje. Kryštof: “Pročs ho honil?”
- Darina si vypráví s Kryštofem o filmech.
- Nina má oxeroxovanou prstovou abecedu. Darina si to půjčila a při přírodopisu si to zkouší. “To je nějaké divné. Zkouší a oživuje si prstovou abecedu tvořenou oběma rukama. “Tu znám.” komentuje, ale jednoruká jí nejde.
- O přestávce vzal Kryštof perník Luděkovi. Honí se po třídě. Přichází učitelka a napomíná chlapce, že ve třídě jsou tři dospělé osoby, a přesto se oni honí dál.
- Fanda sedí v lavici. Jde k němu Bořek a rasí ho. Luděk na Bořka: “Hod’(batoh).” Fanda v předklonu a hájí batoh. Někdo volá: “Fanda si ho kouří.” Kolem hlouček kluků: Vráťa, Olle, Tomáš, Luděk. Kluci poodešli dál a Bořek se radí s Luděkem a Vráťou jak dostanou batoh. Fanda však nečeká a i s batohem vybíhá ze třídy. Tomáš a Luděk upozorňují, že si vzal batoh s sebou. Na chodbě dochází k incidentu. Vydrážděný Bořek nerespektuje azyl chodby a útočí na Fandu i zde. Dostihuje ho a v přetahování ho mrští na futro dveří od WC, kde Fanda hledá záchranu. To je vyvrcholení akce. Fanda se vrací na místo, sedá si a

tečou mu slzy. Bořek se mu omlouvá. Fanda je “zdrbnutej”. Olle jde k Bořkovi a říká mu, že on taky nebulel, když spadl na zem. Bořek na to ale nereaguje, spíš něco vážně Ollemu dovysvětluje. Má pocit, že někdo to nabonzoval. Učitelka opravdu v zápětí přišla a ptá se kdo to udělal, že má Fanda zhmožděná záda v oblasti ledvin. Ať se přizná. Na to Tomáš: Já jsem tady s ním blbnul, ale ven ze třídy jsem nešel. Učitelka pokládá řečnickou otázku, proč stále jen na Fandu útočí a odpovídá, že by se měl zamyslet každý nad svým chováním. Na to Kryštof: On (Fanda) nikomu nic nedělá. Tomáš a Bořek ho chytanou za nohy a mlátějí s ním na zem.” Martin: Oni se na něj domluví a pak na něj jdou.” Kryštof: On seděl, bavil se s Mít’ou a oni přišli...se postavte”, oslovuje Tomáše a Bořka. Olle do toho: Já jsem mu chtěl vzít tašku – ale nikoho jsem nemlátíl. Učitelka: “Známe ten váš rituál.” Kryštof: Olle včera držel Fandu za nohy a Tomáš za ruce. Olle: To není pravda, on mlátí mě. Učitelka: To jsi mě teda Tomáši zklamal.” Tomáš: “Jen se tak pošťuchujeme.” Kryštof k Martinovi: “To je nakonec šikana.” Mít’a, velký kamarád Fandy nic neříkal. Učitelka na závěr odvedla Fandu ze třídy, protože je vážně zraněn. Nakázala chlapcům, ať si napíší do žákovské: Nevhodné chování ke spolužákovi. Ozámila, že svolá mimořádnou schůzku rodičů. A bude-li se toto chování ještě jednou opakovat rozpustí se jejich třída a každý půjde do místa svého bydliště.

- Mezi tím jde Lojza k Fandově lavici a čte si jeho knihu, ale nemá odvahu s ní něco udělat. Dává ji zpět do lavice. Přichází Olle a dívá se do lavice na Fandovy věci. Lojza jde k němu zezadu a chytá Olleho za nohy. Vráťa jde Ollemu na pomoc. Olle se staví na nohy a otírá si je se slovy: “Fuj.”
- O další přestávce se Tomáš baví s Lud’kem. Tomáš má napřaženou ruku a kýve s ní a říká “Mír”. Roman, který sedí na lavičce zvedá hlavu a kýve jí a usmívá se. Podobně reaguje i Slávek, který oslovuje Bořka: “Bojuješ?”

22.5.2001

- část třídy je na škole v přírodě
- O velké přestávce Pepa jezdí na koloběžce.
- Přišla do třídy třídní učitelka. “Nevidím šachy, dámu. Kde máte rozpis?” (Dvojice, která vyhraje turnaj, dostane osobní ohodnocení.)
- Pepa hraje s někým ping pong učebnicí. Přichází Martin a odstřeluje jim míček pryč.
- V českém jazyce Tomáš reaguje na přísloví: Když se dva perou třetí se směje, slovy: “To jsou srandovní věty.” Bořek opravuje přísloví: “Když se dva perou, třetí je zbouchá.”
- převažuje slovní humor a narážky
- Kryštof hraje na databance karty.
- Bořek si kope s Pavlovou lahví. Pavel na můj dotaz čí je odpovídá: “Ale mě je to jedno.”
- Před tělocvikem v šatně dělá Olle mongolíka. Ptám se co to je. Martin na to, že je sexuální debil, sexuální pokemon. Olle neměl pocit, že by představoval někoho určitého. Martin na Pepu. Ty kurvičko mrňavá.

31.5.2001

- dnes se část třídy vrátila ze školy v přírodě.
- Kiška si nakrepovala vlasy. Na škole v přírodě jí to chválili. Kluci ve třídě jí to pomluvili, že vypadá jako kokršpaněl. Kiška byla dost našťvaná. (viz zápis) Bořek píše na tabuli. Troncová je pes (zlý). Darina oponuje, že těžko, že je holka, Nějaký kluk radí, aby zlý smazal. Nakonec je to Nina, kdo to maže.
- Hovory o škole v přírodě.
- Karel volá na Gitu. “Gito, Gito, já ti budu říkat Šemíku.” Gita: “Měl si dnes denní dávku sunaru nebo alespoň přesnídávku?” Karel: “Ne.” Gita: “Tak ce chceš.” Karel: “Ty už jsi zasíla oves?” Gita: “Víš jak jsou dobrý, ale vážně.”

- Kluci dali Darině do kapuce papír po Deli.
- došlo k dalšímu incidentu. Bořek a Martin hodili Fandu na dveře v učebně češtiny. Ve dveřích se udělala větší díra, než tam byla. Učitelka řekla, že když dveře zpraví, tak z toho nebude průšvih.
- Bořek, Stěpi a Olle se předvádějí se skaetem.
- Lada a Nina si shazují věci z lavice. Nina: “Já ji vedle sebe nechci.” a přesunuje Ladiny věci vždy někam jinam: k Kišce, ke Karlovi, ke mně. Lada na to: “Já ti taky vyhodím věci.” Nějak to pak přešlo.
- Holky píšou SMSky.
- Fanda se baví kartička mi Magic. Lojza mu kouká přes rameno. Fanda: Nedívej se, jinak to shoří, propálíš to?
- Těsně před zeměpisem. Mít'a: “Fando, kdo si pozdějc sedne.” Hra, kdo vydrží po uvítacím postavení se vydržet nejdéle stát. Vyhrál Fanda.
- Martin na Fandu: “Fando, budeme zase hrát na podmínky?” Zlobení pana učitele. Učitel, než zapsal poznámku, vybíral žákovskou a vyhlašoval pro provinilce podmínku. Tentokrát v podmínce byli všichni.

6.6.2001

- Gita a Fanda se dohadují kolikrát dal kdo komu kopačky. Fanda měl poslední slovo a řekl, že kdyby se to spočítalo, tak on jí dal vícrát. Gita se naštvála a po chvíli praštila Fandu a dala mu pohlavek. Fanda se smál.

8.6.2001

- Mít'a hodil na Edu zmačkaný papír. Eda se ohnal, aby ho odpinkl. Asi po pěti minutách papír hází Fanda na Kišku. Kiška reaguje: “Nech toho ty...”
- Kryštof si povídá s holkami o ztracených klíčích, o pobytu ve Francii s fotbalovým týmem. Chlubí se, že tam mluvil anglicky. Gita s Kiškou se tomu smějí a pochybují, že mu mohli rozumět.
- Kryštof dostal až nyní hromadnou fotografii třídy. Děti se mu podepisují. Fanda domaloval spoustu kytiček a travičku na zadní stranu. Kryštof: “To je buzerant (nebo teplouš).”
- Kryštof plácl Darinu do zadku.
- Při dějepisu Lada a Nina se drží za ruku a Lada pěstí útočí Nině na stehna.
- O velké přestávce Fanda má Magic karty. Bořek na něj: “Dej sem Magicy” a chytá Fandu pod krkem. Fanda je červeně a směje se. Bořek ho pouští.
- Vráťu snad honí Tomáš, zápasí spolu. Tomáš ho vždy chytá ze zadu, pak boxuje a pak zase zezadu. Když se podruhé větší Tomáš na Vráťovi záda, houpe se ne nich. Vráťa se vymaňuje a utíká. Ztrácí botu. Luděk kope do boty: “Fotbálek!”. Bota mizí pod lavicemi Vráťa si kleká, pohybuje se po čtyřech. Luděk ho kope do zadku.
- Útoky na Fandu. Tomáš drží Vráťu a mlátí Vráťovými rukama Fandu. Z druhé strany přichází Luděk na Fandu útočí a kope ho. Fanda se snaží spacifikovat obě strany. Luděk odbíhá, jde k umyvadlu bere si špinavou houbu a jako robot se přibližuje k Fandovi. Z druhé strany stále útoky Tomáše skrze Vráťu. Luděk dostává nový nápad: “Nejlepší je vodní dělo.” Namáčí houbu a chce stříkat. Stříká na Fandu. Vše sleduje Mít'a a dělá Luděkovi stín. Vráťa se vyzbrojuje smetáčkem.
- Vrací se další kluci z chodby (Ole, Martin, Eda, Karel, Pája). Rekompozice situace. Martin či Eda se ptá Vráti, zda jde uklízet?
- Matěj po celou přestávku běhal na chodbu, nebo si povídal s dívkami.
- Přistál mi na hlavě Edův penál. Fanda ho vzal a hodil.

- Po té se kluci domlouvají, že půjdou hrát ve čtvrtek fotbal (Slávek, Vráťa, Tomáš, Mít'a, Luděk, Eda , Pája posлуouchá). "Ještě vemem Bořka.", dodává Mít'a.
- Eda drží Vráťu pod krkem a masí ho.
- Kluci- Roman, Pepa a Bořek na chodbě hrají s hakisákem. Martin sleduje.Pepa na Romana, který chtěl mu přebrat míček na výkop: "Fuck you!"

20.6. 2001

- Někdо namaloval na tabuli miminko v peřince a připsal: Hádej, kdo je odpovědný. Gita to komentuje, že je to Karel.
- Fanda a Bořek hrají hakis. Gita si půjčuje na chvílku míč a snaží se ho nártem vyhodit do vzduchu, poté odchází.
- Bořek utíká před Ollem. Martin na ně ukazuje laserovým ukazovátkem. Míří hlavně na Bořka a po té na Olleho.
- Romanův hakisák uvízl na lampě – halo ve třídě.
- Eda oběma rukama ukazuje gesto – čuráku.

21.6. 2001

- Lojza se honí s Ollem. Mezi nimi je lavice. Pak přichází Luděk, Fanda a Mít'a. Luděk chytá Olleho ze zadu a mává jeho rukama. Pak ho pouští. Ostatní lavicí blokují Lojzu. Olle mezi tím prchá na chodbu Lojza za ním.
- Martin hraje Pokemony, závodně. Již získal tři odznaky.

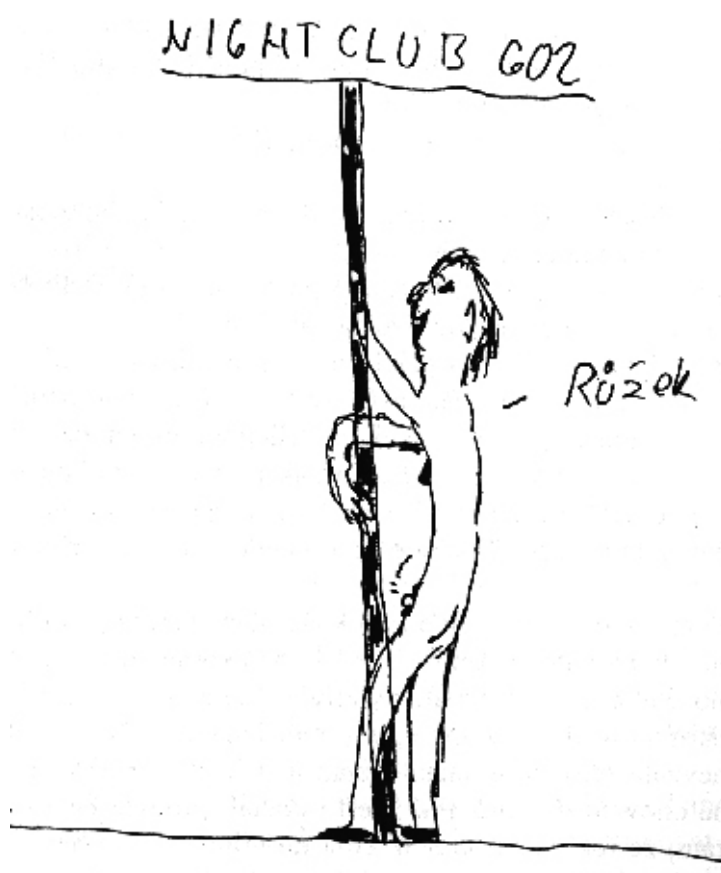
22.6.2001

- Při občance si Martin hraje s laserovým ukazovátkem. Učitelka ho zabavuje. Kopeček ze 7. C.: "A dostaneš ho až na konci školního roku."
- Vráťa vzal při hodině Fandovi tašku. Ukazuje ji potajomky Pájovi. Protože si toho Fanda nevšimá, sahá mu Vráťa okatě do penálu. Fanda zase nic.
- Kolem Fandy prošel Nerad ze 7. C. a plácl Fandu přes hlavu. Fanda na to nereaguje a obrací se na jiného kluka z C. : "Čau Matouši." Matouš: "Čau chairmane."
- Vráťa se zase snaží vzít Fandovi věci. Slávek mu teď pomohl. Fanda to vidí a bere si věci zpět. Vráťa vstává a plácá Fandu. Na to Eda a pak i Lojza se pokouší houpat Fandu na židli. Slávek a Mít'a se otáčí dozadu na Lojzu: " To musí být strašně příjemný, Růžku." Martin na to: "Růžek si to strašně užívá, ale že to Fandovi nevadí." Kryštof na to: Fanda si začal s Růžkem."
- Nerad jde zase kolem Fandy něco vyhodit do koše. Zase Fandu plácl. Fanda se tentokrát ohnal. Kryštof volá: "Pani učitelko, on ho bije." Fanda komentuje: "Je to kretén." Kryštof bere penál a hází ho po Fandovi. Z penálu vylétly nůžky a vrazily se mi mírně do krku. Je z toho kauza. Kryštof vysvětluje, že chtěl, aby měl Fanda průšvih, protože žádný nemá. Učitelka jakoby nevzala tuto informaci v potaz a dále při vyšetřování kárala Kryštofa pouze za nevhodné chování. On pak řekl, že to udělal, protože Fanda řekl, že je Nerad debil. Fanda se brání, že řekl slovo kretén. Gita do toho: "On to byl." Jakoby popletený slogan z reklamy na Pepsi.
- Fanda sedí na židli. Lojza mu sedá na hrudník. Děti to komentují, že je Lojza homosexuál. Fanda úpí, Lojza sesedá. Fanda nadále sedí a má chodidla blízko sebe ale kolena od sebe (nohy jsou v poloze do kosočtverce). Mít'a radí Lojzovi: "Strč mu ho tam." Kluci se smějí.
- Lojza stále Fandu otravuje. Fanda náhle vstává, křičí: "ÁÁ!" a z roztaženými rukama a za řevu mizí pryč ze třídy.
- Obtěžování Fandy holky komentovaly. Gita okřikla Lojzu: "Růžku, jsi trapnej." Také Lada něco říkala v tomto smyslu.
- Ostatní holky jsou na chodbě. Povídají si s kluky ze 7. C. Nina přináší nějaké novinky o Matouškovi. Gita a Kiška si povídají o SMS, co chodí Kišce na mobil.

- Ole, Karel, Pepa hrají Pána jeskyně. Olle je celostátně hledaný."Musel se zbavit 12 hrochů, protože je celostátně hledaný." Jmenuje se Kron. Karel se jmenuje Robin Úd. Vyplnil mu to Pepa; má také ve znaku kosočtverec a ztopořený penis.

27.6.2001

- Pepa má ve škole skate. Kryštof na něm jezdí. Tomáš ho kritizuje po straně, že ne tom vůbec neumí, že to dělá špatně. Podobně pohrdlivě se vyjádřil i o Pepově skatu, že má špatnou desku. Kolečka jsou dobrý, protože má Tomáš také taková.
- Kryštof se předvádí na skaetu. Přišla k němu Darina a zajímala se, jak se na tom jezdí. Kryštof jí to vysvětloval. Darina to zkusila, ale po 5 metrech spadla – seskočila. Kryštof ji těšil, že jeho táta neujel ani metr. Pak to Kryštof Darinu učil. Tomáš opět Kryštofovu výuku kritizoval (komentář opět ke mně).Kryštof nikdy nevyužil situace, aby se Dariny dotkl, když padala, byl na blízku a nechával to na ní, aby se ho chytla.
- Tomáš vyzýval Pepu, aby mi ukázal, jak jezdí na skaetu, a vlastně tak potvrdil Tomášův názor, že to vůbec neumí.

Karikatura Lojzy Růžka (viz Teplej) podtrhující jeho homosexuální orientaci. Obrázek nakreslil někdo z chlapců. Koloval po třídě 19. 4. 2001.